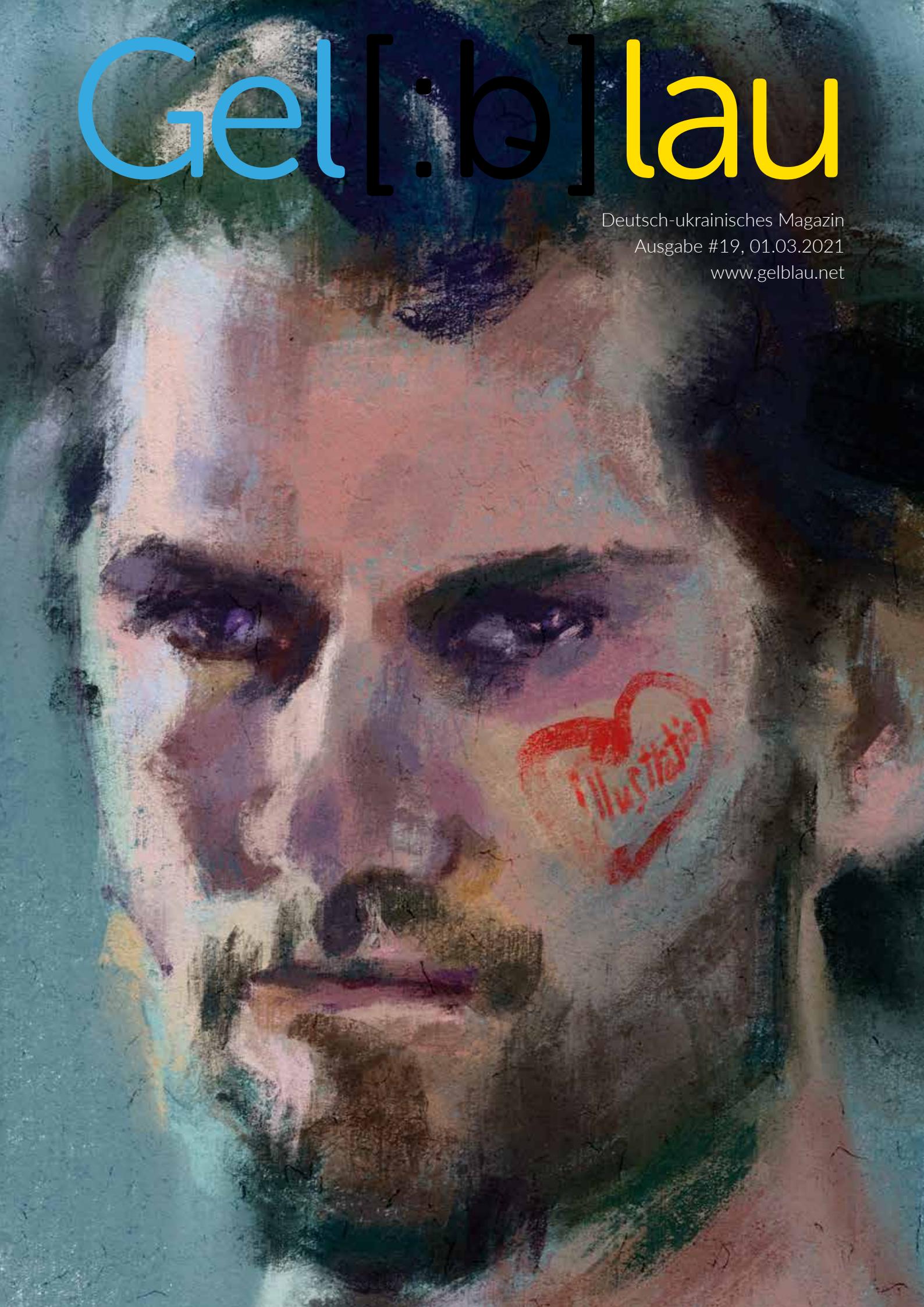

Gel[:b]lau

Deutsch-ukrainisches Magazin

Ausgabe #19, 01.03.2021

www.gelblau.net

Impressum

Chefredaktion: Kseniya Fuchs, Ilona Ushenina

Redaktion Afina Khadzhynova

Layout: Michael Soboler, Anton Vlasenko, Kseniya Fuchs

Illustration: Kateryna Dorokhova, Kateryna Kostyuchenko, Uliana Krapivko

Lektorat: Afina Khadzhynova, Kseniya Fuchs, Ilona Ushenina, Christian Gerlach

Übersetzer: Afina Khadzhynova, Anna Gutsaliuk, Ilona Ushenina, Kseniya Fuchs

Herausgeber: Ukrainisches Atelier für Kultur & Sport e. V.

Rosenbergstr. 47b, 70176 Stuttgart

E-Mail: info@nak.s.de

ISSN: 2509-8136, limitierte Auflage

Erscheinungsweise: quartalsweise

Kontakt Redaktion: E-Mail: red@gelblau.net, Telefon: +49 1525 396 97 65

Webseite: www.gelblau.net, www.fb.com/gelblau.ua

Druck: FLYERALARM GmbH, Alfred-Nobel-Str. 18, 97080 Würzburg

Autoren: Ілона Ушеніна / Ilona Ushenina

Ксенія Фукс / Kseniya Fuchs

Катарина Зельман / Katarzyna Zelman

Марія Шоломицька / Maria Szołomycka

Тайсія Наконечна / Taisiya Nakonechna

Наталя Павлич / Natalya Pavlych

Лілія Удоденко / Lili Dali

Остап Микитюк / Ostap Mykytiuk

Ірина Фінгерова / Iryna Fingerova

Вікторія Загородніх / Viktoria Zagorodnikh

Ольга Потічко / Olga Potschko

Олександра Дойлеманн / Oleksandra Döhlemann

Регіна Гірліх / Regina Görlich

Credits für Fotos:

Wolodymyr Tschaika, Sergii Radkovich, Knygarnya Tut, UA Comix, VR Rox, Andrii Bunyak, Chereshnivska, 0202, Musi by Musichenko, Nobody's Property, Archivfotos von Nadia Senyczak, Dora Ostromsky, Julia Marushko, Ignis Terram Foto, freepic.com, Wikipedia Commons, unsplash.com, pexels.com.

Die Meinung der Redaktion kann sich von der Meinung der Autoren unterscheiden.

© Copyright 2021 – Urheberrechtshinweis

Alle Inhalte dieses Werkes, insbesondere Texte, Fotografien und Grafiken, sind urheberrechtlich geschützt. Das Urheberrecht liegt, soweit nicht ausdrücklich anders gekennzeichnet, bei Ukrainisches Atelier für Kultur und sport e.V. Wer gegen das Urheberrecht verstößt (z.B. Bilder oder Texte unerlaubt kopiert), macht sich gem. §§ 106 ff UrhG strafbar, wird zudem kostenpflichtig abgemahnt und muss Schadensersatz leisten (§ 97 UrhG).

Editorial

Любі читачі,

Щоб висвітлити тему графічного мистецтва з усіх боків, не вистачить ані тисячі хвилин, щоб зrozуміти зв'язок між різними аспектами, ані тисячі слів, щоб коротко їх описати. Однак потрібна лише мініть, щоб зрозуміти, що графічне мистецтво та ілюстрація можуть глибоко впливати на наше бачення речей, подій та життя загалом.

Історія графічного мистецтва сягає часів первісних мальюнків на стінах. Уявіть, який стрибок зробило людство з того часу: живопис як мистецтво, ілюстрація як засіб документації подій (особливо в 19-му та на початку 20-го століття), фотографія як можливість увіковічити одну сдину мініть, вуличне мистецтво (або як зараз кажуть „стріт-арт“), каліграфія. Роль, яку грає графічне мистецтво сьогодні, має багато аспектів і вносить колір у наше життя. І чи є щось краще за колір після холодної сірої зими? Тож ми вирішили поринути у казковий світ графіки для весняного випуску.

У цьому номері ми розповімо про сучасну українську ілюстрацію в книжковій галузі, вуличному мистецтві та моді. Деякі талановиті митці поділилися з нами своїм досвідом та думками, і ми відкрили справжні скарби там, де ніколи не сподівалися їх знайти.

Вам цікаво? І навіть якщо одне зображення говорить замість тисячі слів, ми бажаємо вам приємного читання. І так — гарних ілюстрацій [як завжди] не бракуватиме!

Ласкателів просимо до весни!

Ваша редакція

#всебудегельблau

Liebe Leserschaft,

Wenn man sich mit dem Thema grafische Kunst so richtig beschäftigt, reichen weder 1.000 Minuten, um alle Zusammenhänge zu erschließen, noch 1.000 Wörter um diese kurz zu beschreiben. Jedoch reichen einige wenige Augenblicke um zu verstehen, dass Illustration und grafische Kunst unsere Sicht auf bestimmten Dinge, Ereignisse und das Leben an sich beeinflussen kann.

Die Geschichte reicht zurück in die Zeit der primitiven Zeichnungen an Wänden. Stellt euch vor, welchen Sprung die Menschheit seit dem gemacht hat: Malerei als Kunst, Illustration als Mittel der Berichterstattung und Dokumentation (speziell im 19. und Anfang des 20. Jahrhunderts), Fotografie als Momentaufnahme, Street Art, Kalligrafie. Die Rolle, welche die Grafische Kunst heute spielt, hat mehrere Facetten und bringt Farbe in unser Leben. Gibt es etwas Schöneres nach dem kalten grauen Winter als die Farben? Deswegen haben wir uns entschieden, für die Frühlingsausgabe, in die fabelhafte Welt der grafischen Kunst einzutauchen.

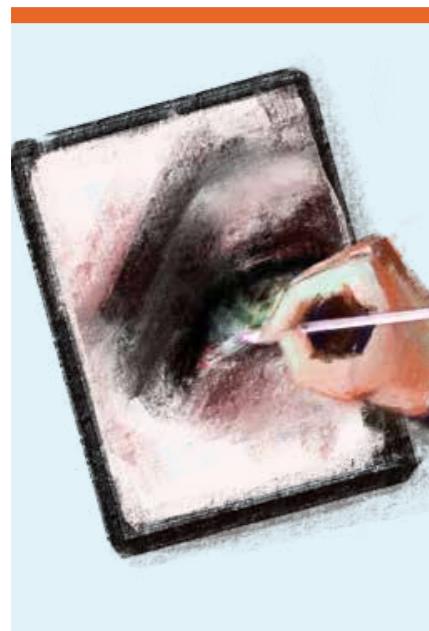
In dieser Ausgabe berichten wir über die moderne ukrainische Illustration innerhalb der Buchindustrie, im Street Art oder auch im Bereich Fashion. Einige talentierte Künstler haben mit uns ihre Erfahrungen und Meinungen geteilt und wir haben wahre Schätze dort entdeckt, wo wir es nicht erhofft hatten.

Seid ihr gespannt? Auch, wenn ein Bild 1.000 Worte ersetzen soll, wünschen wir viel Spaß beim Lesen. Und ja — an der guten Illustration wird es [auch dieses Mal] nicht mangeln.

Willkommen im Frühling!

Eure Redaktion

#alleswirdgelblau

6

Тема номера Cover Story

6 Ілюстрація: Мистецтво за межами мови

Illustration: Über Sprachgrenzen hinaus

11 Персоналії Personalien

11 Ілюстраторки Gel[:b]lau

Steckbriefe: Illustratorinnen von Gel[:b]lau

16 Юлія Марушко та АртМайдан

Julia Marushko und Art-Maidan

22 Діаспора Diaspora

22 Dora Ostrovsky: Митець має розповідати про місце і час

Dora Ostrovsky: Durch Kunst über den Ort und Zeit erzählen

26 Мати квітів та янголів Mutter der Blumen und Engel

26 Цікаво знати Wissen

26 VR Rox: Територія віртуальної реальності у Харкові

VR Rox: Virtual-Reality-Territorium in Kharkiw

36

30 3 України Aus UA

30 Коли графічний дизайн став частиною фешн-світу?

Grafikdesign in ukrainischer Fashion-Industrie

36 Андрій Буняк про мистецтво стінописів

Andrii Bunyak über die Kunst der Wandmalerei in der Ukraine

40 Стиль життя Lifestyle

40 Фантастичні шрифти та де їх шукати

Phantastische Schriften und wo sind zu finden sind

44 Фотографія: Чарівний світ мистецтва писання світлом

Fotografie: Die Magie des Augenblicks

52

48 Культура Kultur

48 Ви любите комікси так, як люблю їх я? Читайте українське!

52 Жити як у музеї: Київський пенсіонер перетворив свій під'їзд на Версаль

Wie in einem Museum

56 Сергій Радкевич: Мої роботи – це діалог зі світом

Sergii Radkevych: Meine Werke – mein Dialog mit der Welt

60 Огляд літератури Lesetipps

62 Comics

ІЛЮСТРАЦІЯ: МИСТЕЦТВО ЗА МЕЖАМИ МОВИ

У січні 2021-го знову відбувся європейський конкурс з ілюстрації [Jungle Illustration Awards](#), на якому українські ілюстраторки [Альона Шостко](#) та [Анна Іваненко](#) отримали золото у категоріях „Книжкова ілюстрація“ та „Комерція“. А в рамках тогорічного Франкфуртського книжкового ярмарку, який відбувся через пандемію в онлайн форматі, Український інститут організував для художників-ілюстраторів програму майстер-класів, щоб більше занурити їх у міжнародний контекст. Адже українська ілюстрація впевнено набирає оберти та нарешті почала звертати на себе увагу світової спільноти. Неабиякий підйом української сучасної літератури створив підстави для розвитку інших галузей життя та творчості: і однією з таких галузей стала ілюстрація.

Як форма мистецтва, ілюстрація пов'язує людей незалежно від віку чи місця народження. Вона [виходить за межі мови](#), створюючи обrazy, зрозумілі практично кожному, і виконує так звану функцію медіатора між масовим споживачем та високим мистецтвом. Українські ілюстратори активно будують мости своїм ремеслом між споживачами, читачами та видавцями в усьому світі, звертаючи увагу на глобальні проблеми та тенденції. „Сучасні українські ілюстратори нічим не відстають від ілюстраторів інших країн Європи, вони багато вчаться, готові до експериментів та викликів, подорожують, знайомляться, розвиваються. Якщо порівнювати роботи сучасних українських ілюстраторів та закордонних, наші нічим не уступають. Вони можуть творити як в кислотних кольорах, так і в пастельних, вміють працювати з образами та персонажами, глибоко відчувають сюжети“, – розповідає Gelblau головна редакторка артвидавництва „Чорні вівці“ Христя Венгринюк. Ще одним підтвердженням цьому є щорічна присутність українських видань у каталогі найкращих книжок із понад 40 країн світу [„The White Ravens“](#) („Білі круки“), який укладає Міжнародна бібліотека для дітей та юнацтва (The International Youth Library) у Мюнхені. У 2020-му році у цей каталог потрапили фантастичний роман для підлітків [Володимира Арєнєва „Сапієнси“](#) з ілюстраціями [Ліні Квітки](#) та весела книжка-картичка [Галини Малюк „Піратський маршрут“](#) з ілюстраціями [Грасі Олійко](#).

ILLUSTRATION: ÜBER SPRACHGRENZEN HINAUS

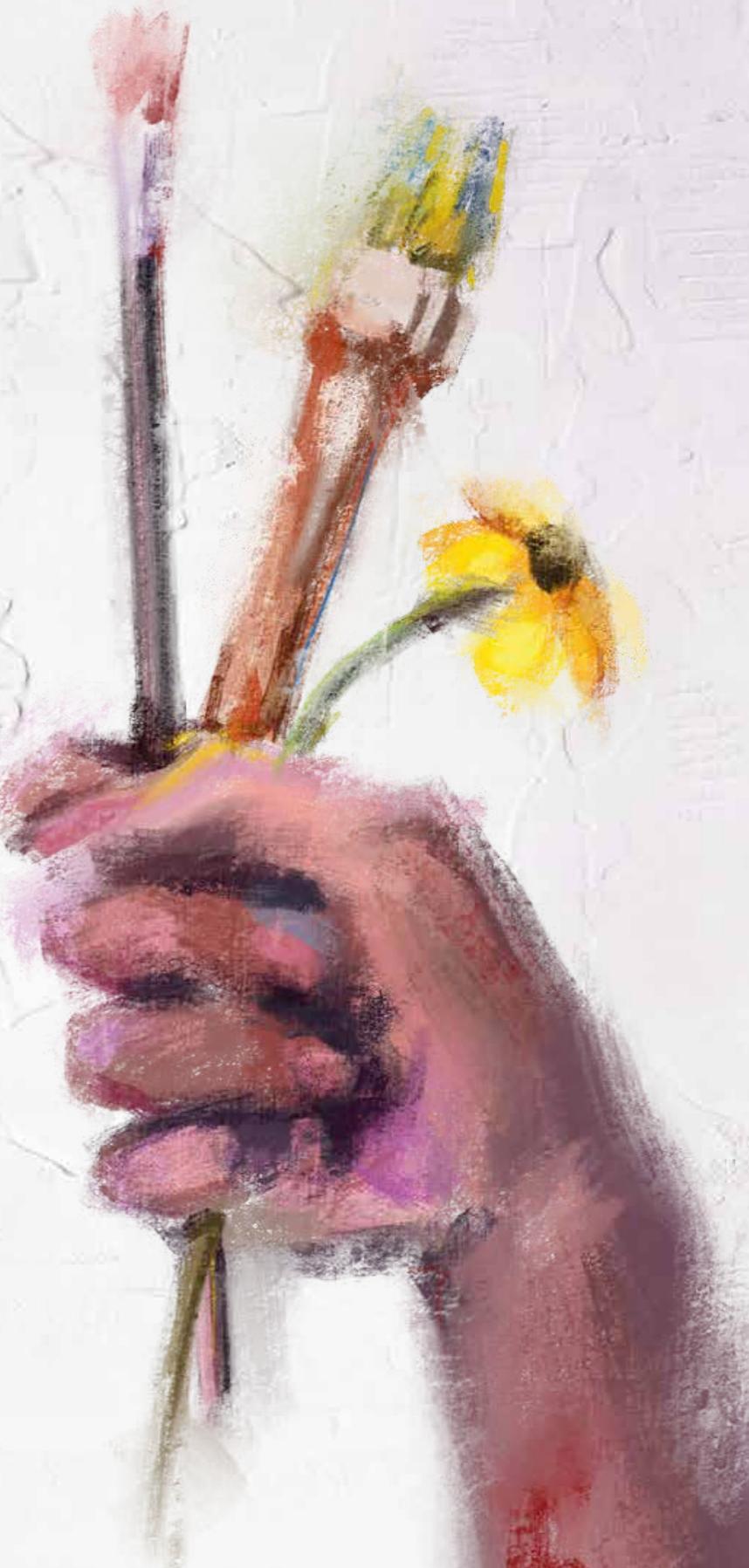
Wie jede Kunst, verbindet auch die Illustration Menschen unabhängig von ihrem Alter oder Geburtsort. Sie geht über die Grenzen einer Sprache hinaus, in dem sie Bilder erschafft, die beinahe jeder verstehen kann. Die Illustration erfüllt auch die Funktion des Vermittlers zwischen der Kunst und dem Verbraucher. Von der rasanten Entwicklung des ukrainischen Buchmarktes in den letzten Jahren hat auch die Illustrationsbranche profitiert und die ukrainischen Illustrationskünstler wurden zu den anerkannten Playern der internationalen Illustrationsszene.

Beispielsweise erscheinen regelmäßig die ukrainischen Ausgaben in dem Katalog „[The White Ravens](#)“, der von der Stiftung Internationale Jugendbibliothek (München) herausgegeben wird und der die besten Bücher aus mehr als 40 Ländern präsentiert. 2020 haben folgende zwei Bücher in den Katalog geschafft: der Fantasyroman für die Teenager „[Sapiens](#)“ (ukr. „[Sapijensy](#)“) von [Volodymyr Arjeniev](#), illustriert von [Lina Kvitka](#) und lustiges Bilderbuch von [Halyna Malyk „Piratentreuer“](#) (ukr. „[Pirats'kyj maršrut](#)“), illustriert von [Hrasja Olijko](#).

Im Januar 2021 wurden ukrainische Illustratoren [Alona Shostko](#) und [Hanna Ivanenko](#) im Rahmen des europäischen Wettbewerbs [„Jungle Illustration Awards“](#) mit Goldmedaillen in Kategorien „Buch“ (Book) und „Werbung“ (Commercial) entsprechend ausgezeichnet.

Kseniya Fuchs
Ilona Ushenina

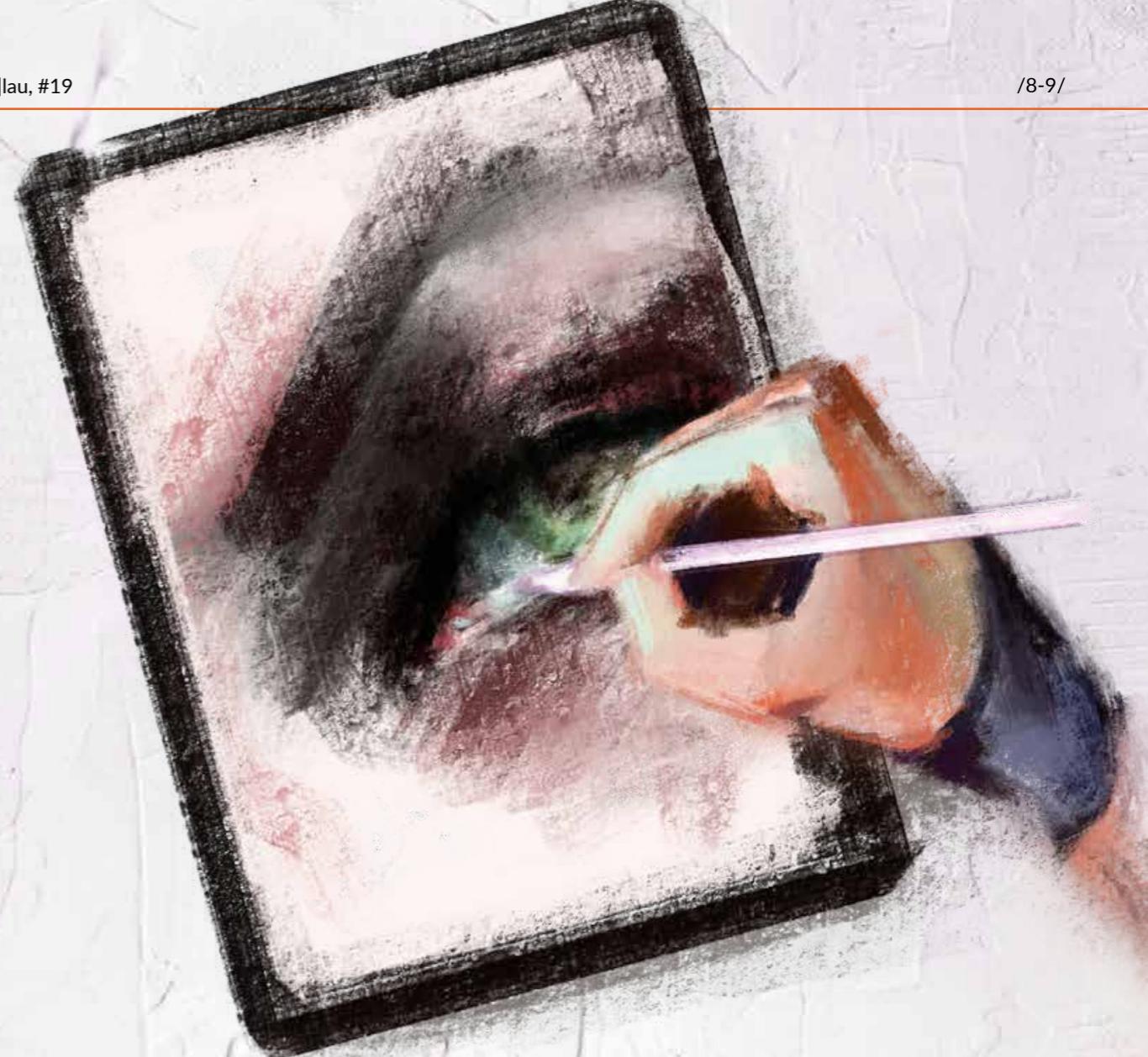

За словами відомої української дизайнерки, художниці та ілюстраторки Гриці Ерде (див. Gelblau #14), поняття національної ілюстрації з кожним роком все більше розмивається: „Якщо ще 30 років тому, наприклад, польська графіка дуже якісно відрізнялась від країн-сусідів, то тепер походження ілюстраторів має дуже відносне значення”. Зовсім інша справа — **українські споживачі**, які „не готові купувати «іншу», екстравагантнішу чи то пак маргінальну літературу. Тому ми мусимо творити для покупця, і хоча наші ілюстрації яскраві та позитивні, але загалом відстають від сучасних тенденцій”, — зауважує Христя Венгринюк.

Коли йдеться про ілюстрацію, важливо також розуміти, що **комерційний ілюстратор — це не вільний художник**, а фахівець, який має чітко розуміти свою цільову аудиторію, бачення замовників, кінцевий результат роботи, не втрачаючи при цьому свій власний стиль. „Ілюстрація — це не картина, — говорить Христя, — на жаль, дуже багато митців вважають, що можуть ілюструвати книжки бувши художниками, але це зовсім-зовсім інше. Коли я обираю ілюстраторів для „Чорних Вівець”, я не розглядаю віджимі радянські стилі й, мушу зінатися, все більше схиляюся до графічної ілюстрації, а не створеної від руки”.

Сьогодні для того, щоб стати ілюстратором, не завжди обов'язково вчитися на подібній спеціальності у вищому навчальному закладі, адже художню освіту за специфічними напрямками можна отримати й онлайн. „Якщо потрібна академічна освіта, **базові знання композиції, кольору, анатомії** — такі речі можна здобути фактично всюди в мистецьких закладах на бакалавраті. У Харкові, Львові, Києві, та у Коломиї є вищі навчальні заклади за напрямками «Графічний дизайн» та «Ілюстрація». У мене особисто бакалавр дизайну інтер'єру неіснуючої вже приватної академії, а декілька років назад я вступила на магістратуру до Друкарської академії у Львові, і також з різних причин досі не захистилася. Тому ступінь важливості диплому для кожного є особистим — я, можна сказати, взагалі не маю ніякої визнаної освіти, та мені це не заважало з двадцяти років брати участь в міжнародних та українських виставках та працювати з клієнтами зі всього світу. **Знання мови** в цьому контексті є важливішим — я вільно володію англійською, німецькою та польською мовами”, — розповідає Гриця Ерде. А на думку іншої української ілюстраторки Євгенії Гайдамаки, державні університети зовсім не вчать працювати комерційним художником. Зовсім інша справа — приватні школи, які працюють за іншою схемою: запрошуують молодих спеціалістів для того, щоб концентруватись на тенденціях ринку прямо зараз.

Gibt es für die rasante Entwicklung der ukrainischen Illustration einen besonderen Grund? Laut der Chefredakteurin des Verlages für das Jugendbuch „The Black Sheep Publishing House“ **Khrystia Vengryniuk** verfügen die ukrainischen Künstler über die gleichen Skills wie die Westlichen: „Sie lernen viel, sind bereit sich den Herausforderungen anzunehmen und zu experimentieren. Sie können mit den Sinnbildern und Charakteren arbeiten, fühlen die Handlungen.“ Die Künstlerin **Hrytsia Erde** (s. Auch Gel[:b]lau #14) sagt, dass der Begriff der „nationalen Illustration“ sich immer mehr auflöst: „Beispielsweise hat sich die polnische Illustration vor 30 Jahren sehr stark von ihrer Nachbarländern unterschieden, wogegen heute die Herkunft des Künstlers keine Rolle mehr spielt.“

Dafür spielt — ganz nach **Gesetzen des Marketings** — die Zielgruppe eine Rolle. Zumindest, wenn es um die kommerzielle Illustration geht. Deswegen ist es für einen Illustratoren oder eine Illustratorin sehr wichtig, ihre Auftraggeber mit deren Vision, sowie die Endkunden und das finale Produkt zu verstehen, und dabei den eigenen Stil beizubehalten. „Illustration ist kein Gemälde“,

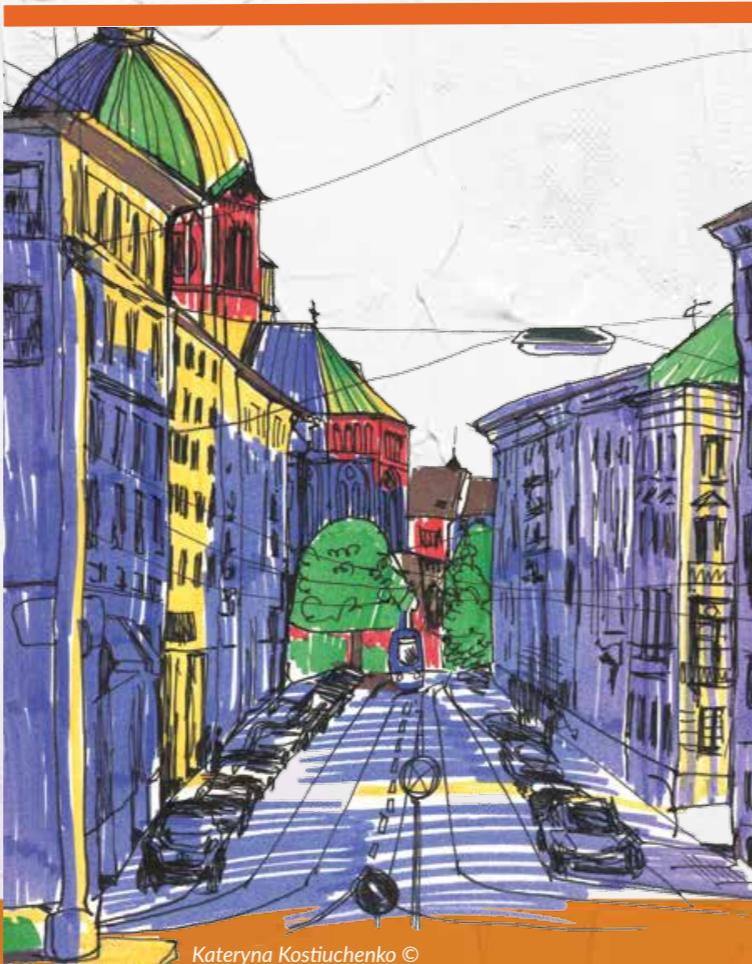
sagt Khrystia und fügt hinzu: „Viele Maler glauben, dass sie als Künstler die Bücher illustrieren können. Aber sie täuschen sich.“

Um ein [guter] Illustrator zu sein, braucht man nicht zwingend eine abgeschlossene Ausbildung. „Wenn man eine akademische Basis wie z. B. Kenntnisse über die Komposition oder Farben braucht, kann man diese beinahe überall innerhalb von Bachelor Studiengängen rund um die Kunst erhalten“, sagt Hrytsia Erde. „Ich selbst habe einen Bachelor in Innenausstattung von einer Privathochschule, die nicht mehr existiert. Man könnte meinen, dass ich gar keine Ausbildung habe, aber es hat mich nicht daran gehindert, an den ukrainischen und internationalen Ausstellungen teilzunehmen und mit den Kunden aus der ganzen Welt zu arbeiten. Viel wichtiger sind Sprachkenntnisse: Ich zum Beispiel spreche Englisch, Deutsch und Polnisch.“ Illustratorin **Yevhenia Haidamaka** teilt diese Meinung: „Der internationale Illustrationsmarkt ist offen für jeden, der bereit ist, über die eigene Komfortzone herauszugehen. Das wichtigste ist, die Trends und Kundenerwartungen zu kennen.“

«Сучасні українські ілюстратори готові до експериментів та викликів, вміють працювати з образами та персонажами та глибоко відчувають сюжети.»

Отже, для, щоб сьогодні бути успішним ілюстратором, однієї академічної освіти недостатньо. „Конкуренто-спроможність часто окрім таланту та красивих картинок в портфоліо означає вільне володіння іноземними мовами та вміння бути самому собі менеджером. Потрібні щоденна робота над своїм стилем, комунікацією, піаром, та вмінням знаходити й приваблювати клієнтів”, – ділиться своїми думками з Gel[:b]lau Гриця Ерде. Схожої думки й Євгенія Гайдамака: „Міжнародний ринок ілюстрації відкритий для кожного, хто готовий вийти за рамки внутрішнього ринку. Головне бути в курсі тенденцій та очікувань клієнтів. Принцип роботи усюди одинаковий. Потрібно вчити англійську для комфорного спілкування, займатись селф-промо, працювати зі своїм портфоліо і бути активними. Ринок ілюстрації не обмежується кордонами, тому для тих, хто хоче працювати на міжнародному ринку, я раджу почати діяти самим, складати список клієнтів і артдиректорів, і потроху налагоджувати контакти”.

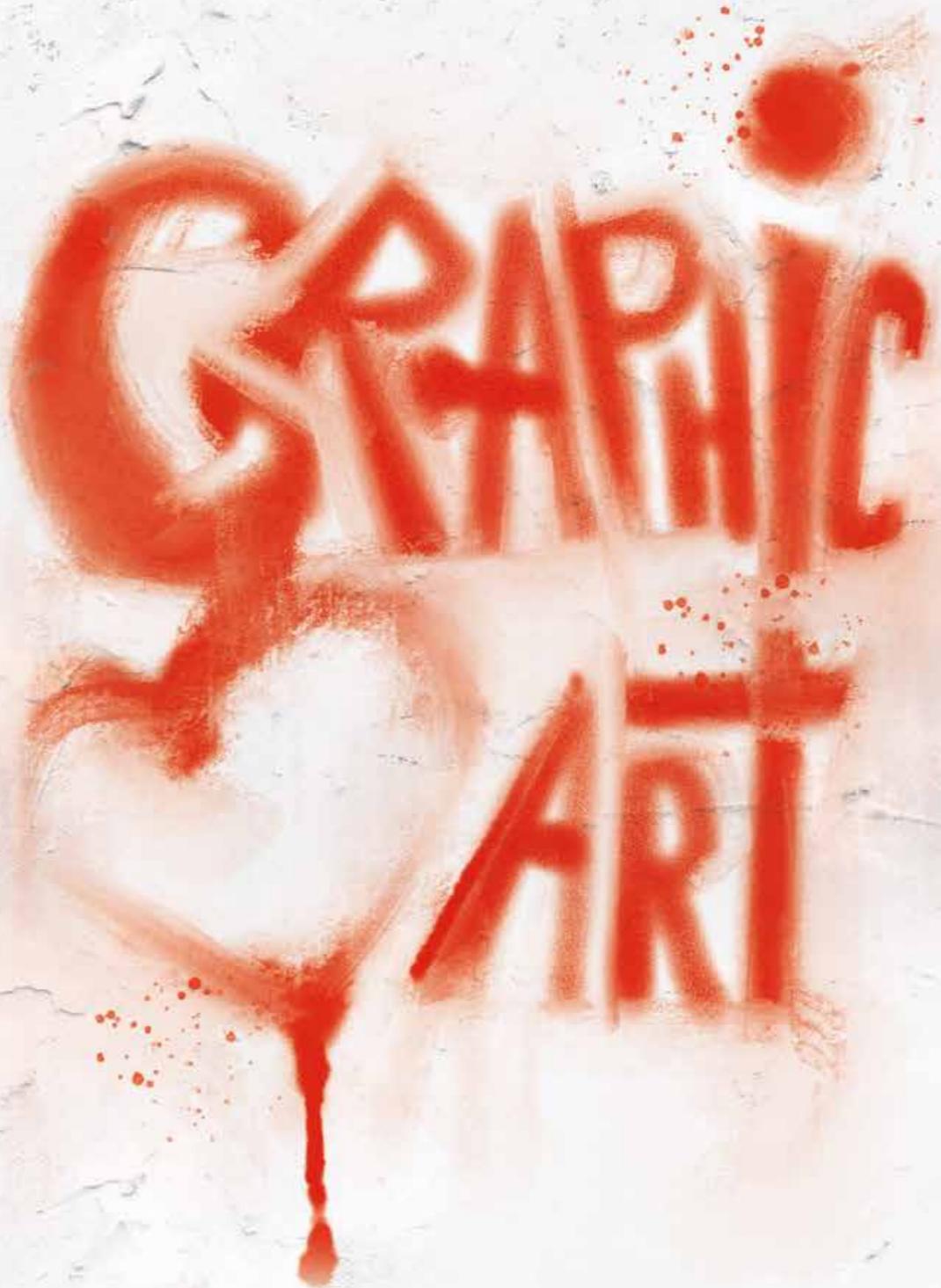
Тим часом у Національній бібліотеці для дітей та юнацтва Кореї в Сеулі триває виставка *Ukrainian Illustration Garden*, куратором якої став клуб ілюстраторів *Pictoric* разом з посольством України в Республіці Корея. Учасниками виставки стали десятки українських ілюстраторів, і це далеко не перша міжнародна експозиція, якою опікувався *Pictoric*. Схожі виставки вже відбулися в Німеччині, на німецько-українських зустрічах молоді *Meet UP!*, в Португалії в рамках програми *Tandem Ukraine*, а також у Польщі, Франції, Грузії та ін. Таким чином ілюстрація та графічний дизайн постають потужними інструментами формування іміджу України на міжнародному рівні та в котрий раз доводять, що культура та креативні індустрії відкривають нові можливості та пропонують нові українські контексти для світової спільноти.

Noch bis Ende März dauert die Ausstellung „Ukrainian Illustration Garden“ in der Nationalen Bibliothek für Kinder und Junge Erwachsene in Seoul (Südkorea). Diese wird vom Illustratorenklub „Pictoric“ in Kooperation mit der Botschaft der Ukraine in der Koreanischen Republik kuratiert. Dies ist nicht das erste derartige Projekt von „Pictoric“ – ähnliche Ausstellungen gab es bereits u. A. in Deutschland, im Rahmen der deutsch-ukrainischen Jugendbegegnungen *MeetUP!*, in Portugal im Rahmen des Programms „Tandem Ukraine“ und auch in Polen, Frankreich und Georgien. So nimmt die Illustration ihren Platz zwischen den Werkzeugen ein, die heute das Image der Ukraine im Ausland formen. Sie eröffnet einen weiteren interkulturellen Dialog und zeigt das Land von einer – ggf. bisher unbekannten – kreativen Seite ■

Цей номер ми присвятили графічному мистецтву, і тому ми хочемо познайомити читачів з нашими ілюстраторками, які створюють свою власну магію на сторінках *Gel[:b]lau*

Wir haben diese Ausgabe der grafischen Kunst gewidmet und möchten den Lesern unsere Illustratorinnen vorstellen, die auf den Seiten von *Gel[:b]lau* ihre eigene Magie kreieren!

KATERYNA DOROKHOVA

Улюблена техніка роботи:

Великі плями, проліплення форми через акценти. Олійні фарби полюбляю для такої техніки, але у цифровому просторі теж виходить працювати.

Твоя суперсила:

Я бачу мотивацію людей: чого вони насправді прагнуть, що штовхає їх на дію. Як фешн-ілюстраторка я маю зрозуміти, що хоче відтворити в роботі мій клієнт, тож мотиви для мене дуже важливі.

Твої натхненники?

Ганс Рудольф Гігер – швейцарський художник, представник фантастичного реалізму, найбільш відомий своєю роботою для фільму „Чужий“. Його фантазія, його деталі та сміливість образів... Він вчить мене досліджувати власні відчуття та транслювати їх через творчість, працювати з тим, що маю у середині, десь глибоко під шкірою .

В яку епоху ти хотіла б жити та творити?

Зараз. Тому що я жінка! Навіть 50 років назад одиниці з ілюстраторок могли справді чогось досягти у професії.

Ким ти була би в іншому житті?

Організаторкою. Чого завгодно. Особливо круто було б дбати про мистецькі галереї, великі заходи з приводу кутюрних показів чи створення школи мистецтв нового покоління. Всі ці ідеї в голові ще з дитинства, проте реалізувати їх якось не вдалося. Мабуть, трохи не там народилася. Дорослішати через західну культуру та фізично виживати у східній – те ще „задоволення“.

Чи є у твоєму житті якийсь твір мистецтва, який тебе особливо вразив?

Я справжній поціновувач мистецтва, та, мабуть, занадто сильно вражена природою, щоб вказати чиєсь ім'я у цьому пункті. Поясню... Я проводила відпустку у Коктебелі у 2008 році. Там були екскурсійні човни до залишків жерла вулкану Карадаг, що розколовся під час свого останнього виверження, та половина його впала в море. Врешті сформувалася гладенька прямовисна скеля з боку берегової лінії та морська безодня біля неї. Наш човен зупинився, щоб ми роздивилися все зі сторони. Мене вразило видовище, проте не настільки, щоб я не проміняла його на можливість попірнати з того човна ось прямо там. Отримавши дозвіл, я обрала найвище місце борту та стрибуна. Якщо не чинити опір, то можна непогано зануритися... Ви колись бачили під собою нескінченну товщу води? Вона темна, пуста, важка, незбагненна... Мене змусило ворушитися бажання подихати. Це видовище назавжди закарбувалося у мене в голові. Я вже понад 12 років шукаю можливість вивільнити це почуття у своїй роботі, але поки що марно.

Що для тебе творчість?

Це терапія! Почуття контролю. Ти сам собі вирішуєш що і де, а також, як це буде виглядати. Немає вершини, яку можна досягти та занудьгувати, або рутинного процесу, який би хотілся пропустити. Тут нема кого соромитися, немає влади крім твоєї. У творчості можна відпочивати.

Lieblingstechnik:

Große Flecken, die Formen durch Akzente bilden. Ich nutze gerne Ölfarben für diese Technik, aber auch im digitalen Raum arbeite ich gerne.

Deine Superkraft:

Ich sehe die Motivation der Menschen: was sie wirklich wollen, was sie zum Handeln antreibt. Als Fashion-Illustratorin muss ich verstehen, was mein Kunde wahrhaftig möchte, daher sind die Ausgangspunkte für mich herausschlagend.

Deine Vorbilder?

Hans Rudolf Giger ist ein Schweizer Künstler, ein Vertreter des fantastischen Realismus, bekannt für seine Designarbeit für den Film „Alien“. Seine Vorstellungskraft, seine Details und die Kühnheit der Bilder ... Er lehrt mich, mit meinem Inneren zu arbeiten und meine eigenen Gefühle zu erforschen und sie durch Kreativität auszudrücken.

In welcher Epoche würdest Du gerne leben und schaffen?

Jetzt. Weil ich eine Frau bin! Noch vor 50 Jahren konnten nur einzelne Illustratorinnen wirklich etwas erreichen.

Was hättest Du in einem anderen Leben gemacht?

Etwas veranstalten. Egal was. Es wäre besonders cool, sich um Kunstmärkte, große Veranstaltungen mit Couture-Shows oder die Eröffnung einer neuen Generation von Kunstschulen zu kümmern. All diese Ideen habe ich seit meiner Kindheit, aber irgendwie wurden sie nie umgesetzt. Anscheinend wurde ich im falschen Ort geboren. Mit der westlichen Kultur aufzuwachsen und im Osten physisch zu überleben, ist eine Herausforderung.

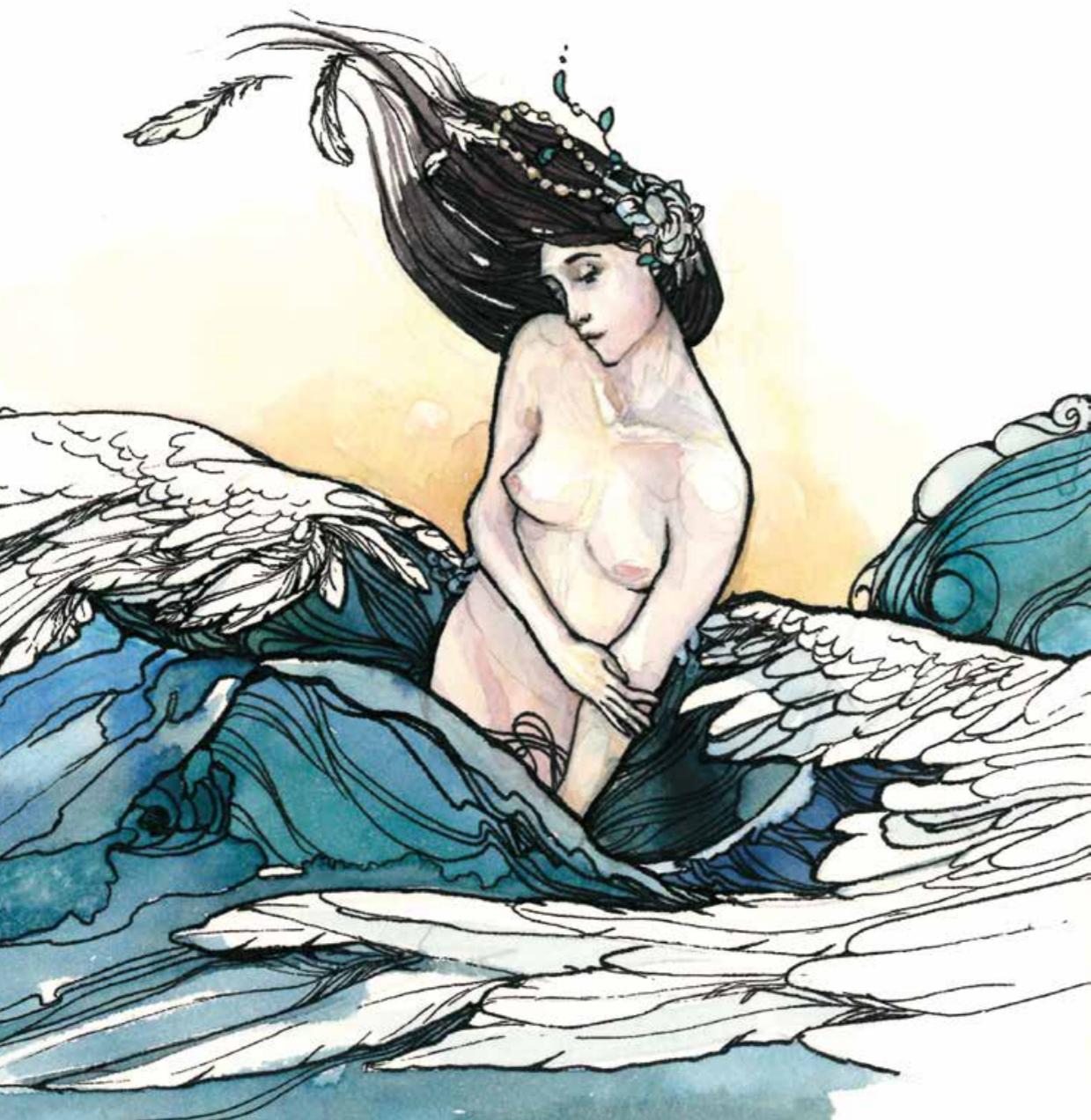
Gibt es ein Kunstwerk in Deinem Leben, das Dich besonders beeindruckt hat?

Ich verehre die Kunst unheimlich, bin aber enorm von der Natur beeindruckt, um irgendwelche bestimmte Namen in dem Kontext zu nennen. Ich versuche mal zu erklären... Ich war 2008 im Urlaub in Koktebel auf der Krim. Es gab Ausflugsboote zu den Überresten des Kraters von Karadag-Vulkan, der sich während seines letzten Ausbruchs spaltete und die Hälfte davon ins Meer fiel. Schließlich bildete sich an der Küste und im Abgrund in der Nähe eine glatte, steile Klippe. Unser Boot machte einen Kreis, schwiebte ein wenig und blieb stehen, damit wir alles betrachten konnten. Auch wenn das ganze mich zutiefst beeindruckte, konnte ich die Gelegenheit nicht verpassen, genau dort von diesem Boot ins Wasser zu springen. Nachdem ich die Erlaubnis des Veranstalters erhalten habe, zögerte ich keine Sekunde mehr. Ich wählte die höchste Stelle am Bord und sprang. Haben Sie jemals in endlos tiefem Gewässer geschwommen? Es ist dunkel, leer, schwer, abstrus... Dieses Erlebnis war für immer in meinen Kopf eingraviert. Ich habe seit über 12 Jahren nach einer Möglichkeit gesucht, dieses Gefühl in meiner Arbeit freizusetzen, aber bisher erfolglos.

Was ist Kreativität für Dich?

Eine Therapie! Gefühl von Kontrolle. Du entscheidest dich selbst, was, wo und wie etwas aussehen sollte. Es gibt keinen unerreichbaren Höhepunkt oder Routineprozess, den man gerne verpassen würde. Es gibt nichts zu schämen und keiner anderen Macht außer deiner. In der Kreativität kann man sich ausruhen.

KATERYNA KOSTIUCHENKO

#всебудегельблау

gel[:b]lau, #19

Улюблена техніка роботи:

Акварель, туш/перо. В акварелі мені дуже подобається її непередбачуваність і тому цій техніці можна вчитися усе життя.

Твоя суперсила:

Можу крутити 5 хулахупів водночас.

Твої нахненники?

В першу чергу це британські ілюстратори 19-20 століть, адже вони теж працювали в техніці акварелі, як і я. Роботи Артура Рекхема до „Пітера Пена“ чи Едмунда Дюлака до „Арабських ночей“ знайдуть своїх шанувальників не тільки серед дітей, а й серед колекціонерів книг. Також мене надихають художники руху Arts and Crafts, які у 19 столітті приймали участь у дизайні предметів декоративно-ужиткового мистецтва і створювали непревершенні твори мистецтва. Вільям Морріс наприклад розробляв дуже складні рослинні gobelini.

В яку епоху ти хотіла б жити та творити?

У 60-ті роки зароджувалися усі принципи сучасного мистецтва, тому я б хотіла творити одночасно з Ендрі Уорхолом, Йозефом Бойсом, Дональдом Джаддом і Саєм Твомблі.

Ким ти була би в іншому житті?

Винахідником у 15 столітті.

Чи є у твоєму житті якийсь твір мистецтва, який тебе особливо вразив?

Мене в кожному творі мистецтва щось вражає. Наразі я захоплююся безпредметним живописом Сая Твомблі. В його роботах відчувається якась внутрішня напруга, хоч художник і не звертається до конкретних сюжетів і просто вільно, навіть спонтанно, наносить фарбу на полотна великих форматів.

Що для тебе творчість?

Творчість для мене – це можливість відволіктися від буденних справ і турбот. Досить часто я беру невеликий блокнот, вугілля і просто малюю декілька автопортретів.

Lieblingstechnik:

Aquarell, Tusche/Feder. Das Aquarell mag ich sehr wegen seiner Unberechenbarkeit und deshalb lernt man nie aus.

Deine Superkraft:

Ich kann 5 Hula-Hoops gleichzeitig drehen.

Deine Vorbilder?

Zuallererst sind es britische Illustratoren des 19. und 20. Jahrhunderts, weil sie auch mit Wasserfarben gearbeitet haben. Die Werke von Arthur Rackham für „Peter Pan“ oder Edmund Dulac für „Arabische Nächte“ finden ihre Fans nicht nur unter Kindern, sondern auch unter Bibliophile. Mich inspirieren auch die Künstler der Bewegung „Arts and Crafts“, die sich im 19. Jahrhundert an der Gestaltung angewandter Kunst beteiligten und unübertroffene Kunstwerke schufen. William Morris entwarf zum Beispiel sehr komplexe Teppiche mit Pflanzenmotiven.

In welcher Epoche würdest Du gerne leben und schaffen?

In den 60er Jahren wurden alle Prinzipien der modernen Kunst geboren, daher würde ich gerne in der gleichen Zeit, als mit Andy Warhol, Joseph Boyce, Donald Judd und Cy Twombly arbeiteten.

Was hättest Du in einem anderen Leben gemacht?
Erfinderin im 15. Jahrhundert.

Gibt es ein Kunstwerk in Deinem Leben, das Dich besonders beeindruckt hat?

Generell bin ich von jedem Kunstwerk beeindruckt. Heutzutage faszinieren mich gegenstandslose Gemälde von Cy Twombly. Es gibt eine Art innere Spannung in seinen Werken, obwohl der Künstler sich nicht bestimmten Motiven zuwendet und einfach frei, sogar spontan, auf großformatigen Leinwänden malt.

Was ist Kreativität für Dich?

Kreativität ist für mich eine Gelegenheit, mich von alltäglichen Angelegenheiten und Sorgen abzulenken. Sehr oft nehme ich ein kleines Notizbuch, Kohle und skizziere ein paar Selbstporträts ■

ArtMaidan

Майдан в одній європейській столиці може привести до Майдану за океаном

У розпал протестів на Майдані у 2013-му році у Гамбурзі з'являється німецько-українська культурна організація ArtMaidan, яка створює мистецтво проти забуття та стає однією з найвідоміших культурних ініціатив на півночі Німеччині. Його засновниця — українська художнице, вальдорфська вчителька та громадська активістка з міста Луцьк Юлія Марушко.

Все почалося з далекого 2013-го року, коли запальна волинянка поїхала в Німеччину на навчання на вальдорфського вчителя старшої школи і для проходження практики у вальдорфській школі переїхала до Гамбургу з метою знайти можливості для відкриття вальдорфської школи в Україні. Але невдовзі після переїзду Юлії в Україні розгоряється Євромайдан. „Так сталося, що мій день народження — 20-го лютого — припав на найкрайніший день в Києві, що ще глибше прив'язало мене до тих подій, — зізнається Юлія. — Так я стала хроністкою Революції Гідності та нової України, записавши все в мистецькі „Щоденники Марушко“. У знак солідарності з українськими демонстрантами Юлія разом з Тіллем Андреасом Дункель засновує українсько-німецьке культурне об'єднання „ArtMaidan“. В рамках першої ініціативи об'єднання художниця створює близька 150-ти робіт — мистецьку хронологію сучасної української історії.

А вже незабаром співзасновники АртМайдану починають активну роботу з популяризації українського мистецтва на півночі Німеччини в місті. Завдяки діяльності ArtMaidan жителі Гамбурга відкрили для себе багатогранну сучасну українську культуру: від українських фільмів в кінотеатрі Metropolis в серці міста до фестивалю української музики на кораблі MS STUBNITZ та концертів українських гуртів, серед яких Panivalkova та Гайдамаки.

Окремим явищем став проект Kontrobanda — німецько-українські вечори з українською гастрономією та культурною програмою на живо, які щомісяця збирала понад 100 відвідувачів. „Для німців ми тим самим створили місце, де вони могли б відчути українську гостинність та зрозуміти Україну. Для українців — осередок батьківщини у

європейському культурному метрополі“ — говорити Юлія. Неодноразовим резидентом Контробанди бів відомий музикант та фронтмен гурту ROTFRONT, DJ Юрій Гуржи (Yuriy Gurzhy), який з початку Революції на Майдані заснував вечірки „Born in UA“, з якими і приїздив до Гамбурга. За словами Юлії, війна на сході України стала центром її політично сформованого підходу до мистецтва. Її інший проект „Анастазіс“ (з грецької — воскресіння) презентує інсталяцію з 24 картин. Основу виставки представляють фотографії солдат зі старих приватних сімейних фотографій художниці. Картини, розмальовані як писанки, символізують повтор колеса історії, воскресіння війни. В додаток, через музику і світло мисткиня нагадує про реальність, яка кожного дня забирає нові життя. „Анастазіс“ — виставка для тих, хто досі чекає, — каже Марушко. А з роками з цього проєкту народаилася артфешн колаборація з українським

Маніфест АртМайдану

1. ArtMaidan — це українці за кордоном, які встановлюють контакт з місцевим населенням у країнах, в яких вони перебувають.
2. ArtMaidan — це створення нових проєктів та співпраця з існуючими культурними установами в європейських містах та в усьому світі.
3. ArtMaidan — це робити Україну видимою за кордоном завдяки мистецтву та культурі.
4. ArtMaidan — це підтримка кожного активіста в поточній ситуації в Україні та усвідомлення майбутніх загроз та небезпек для всієї країни.
5. ArtMaidan — це художній спосіб підтримати всіх людей, які вийшли на вулиці за свої права та свободу в незалежній країні під назвою Україна посеред Європи.
6. АртМайдан — це підтримка Євромайдану, тобто протестів, які розпочалися 21 листопада 2013 року.
7. ArtMaidan — це діалог з людьми, які готові слухати і розуміти.

Foto: Berry Behrendt

дизайнером Макаром Ципаном, відомим своїм брендом MAKI. Дизайнер використав мотиви Юлії для лінії хусток, сорочок та суконь, які розробники називають сучасними аналогами вишиванки.

Утім, культура і освіта залишаються основними темами АртМайдану, який тримає руку на пульсі світових і українських новин. Наталія Бойків, яка працює в музеї Революції Гідності, голова Київської філії ГО „Родина Героїв Небесної сотні“ створеної в 2014-му році, вдова Майдану, розповідає: „107 людини загинули під час протестів в Києві з січня по лютий 2014-го. 49 неповнолітніх дитини стали сиротами, на сьогодні — це 33 дитини. Рішення суду по справі Майдану вже не дочекаються 24 родичі жертв Майдану, які за ці 8 років вже перейшли у вічність. Слідство досі триває“. 8 років тому українці з протестом вийшли на вулиці. Зараз з протестами виходять вже білоруси та росіяни. „Майдан в одній європейській столиці може привести

до Майдану за океаном“ — написала Юлія в книзі „Еволюція метелика“ з текстами та казкою Революції і війни у 2016 році. Революцію вона сприймає як еволюцію, усвідомлюючи, що мистецтво сильніше за зброю, знає, що вільні школи — це запорука вільного суспільства, і вірить у припинення війн. Сьогодні Юлія багато часу приділяє викладанню, адже після 5 років ініційованих нею перших вальдорфських семінарів та розпочатої роботи на Волині, дякуючи людям на місці, у вересні 2020-го у рідному Луцьку відкрився перший вальдорфський клас.

Поки через карантин двері АртМайдану залишаються зачиненими, його засновниця пише та ілюструє казки для малечі. Та разом з тим наголошує: „ArtMaidan завжди відкритий до співпраці з іншими організаціями та готовий до нових проєктів, адже інтерес німців до України невпинно зростає!“

ArtMaidan

Wie ein Maidan aus einer europäischen Hauptstadt ins Übersee geschafft hat

Während der Maidan-Proteste im Jahr 2013 wurde die deutsch-ukrainische Kulturorganisation ArtMaidan in Hamburg ins Leben gerufen, die Kunst gegen das Vergessen einsetzt, und welche zu einer der bekanntesten Kulturinitiativen Norddeutschlands wurde. Ihre Gründerin ist eine ukrainische Künstlerin, Lehrerin an einer Waldorfschule und Aktivistin aus der ukrainischen Stadt Luzk – Julia Maruschko.

Foto: Berry Behrendt

Manifest von ArtMaidan

1. ArtMaidan sind Ukrainer im Ausland, die den Kontakt zu der einheimischen Bevölkerung in den Ländern aufbauen, in denen sie sich befinden.
2. ArtMaidan ist der Aufbau neuer Projekte und die gemeinsame Arbeit mit den bestehenden Kulturinstitutionen in den europäischen Städten und in der Welt.
3. ArtMaidan ist die Vorstellung der Ukraine im Ausland durch Kunst und Kultur.
4. ArtMaidan ist die Unterstützung jedes einzelnen Aktivisten in der gegenwärtigen Situation in der Ukraine, aber auch die Verdeutlichung der zukünftigen Bedrohungen und Gefahren für das ganze Land.
5. ArtMaidan ist der künstlerische Weg der Unterstützung aller Leute, die in dem unabhängigen Land namens Ukraine inmitten Europas für ihre Rechte und ihre Freiheit auf die Straßen gingen.
6. ArtMaidan ist die Unterstützung des EuroMaidan, also der Proteste, die am 21. November 2013 begannen.
7. ArtMaidan ist der Dialog mit den Leuten, die bereit sind, zuzuhören und zu verstehen.

Alles begann im Jahr 2013, als die leidenschaftliche Ukrainerin nach Deutschland kam, um in einer Waldorfschule ein Praktikum zu machen und Lehrerin zu werden. Danach zog sie nach Hamburg um mit dem Ziel, später eine Waldorfschule in der Ukraine zu eröffnen. Doch kurz nach Julias Umzug nach Norddeutschland flammte Euromaidan in der Ukraine auf. „So kam es, dass mein Geburtstag – der 20. Februar – auf den blutigsten Tag in Kyjiw fiel, was mich noch stärker an diese Ereignisse gebunden hat“, gibt Julia zu. – So wurde ich dank meiner Arbeit an den „Tagebücher von Maruschko“ zu der Chronistin der Revolution der Würde und somit der neuen Ukraine.“

In Solidarität mit den ukrainischen Demonstranten gründeten Julia zusammen mit Till Andreas Dunkel den ukrainisch-deutschen Kulturverein ArtMaidan. Im Rahmen der ersten Vereinsinitiative schafft die Künstlerin rund 150 Werke – eine künstlerische Chronologie der modernen ukrainischen Geschichte.

Kurz danach arbeiteten die Gründer von ArtMaidan aktiv daran, die ukrainische Kunst in Norddeutschland zu fördern. Dank ArtMaidan haben die Hamburger eine facettenreiche zeitgenössische ukrainische Kultur entdeckt: von ukrainischen Filmen im Metropolis-Kino im Herzen der Stadt über das Festival ukrainischer Musik auf dem Schiff „MS STUBNITZ“ bis hin zu Konzerten ukrainischer Bands wie Panivalkova und Haydamaky.

Ein besonderes Kulturreignis war das Projekt „Kontrobanda“ an – deutsch-ukrainische Abende mit ukrainischer Gastronomie und Live-Kulturprogramm, an welchen monatlich mehr als 100 Besucher teilnahmen. „Für die Deutschen haben wir damit einen Ort geschaffen, an dem sie die ukrainische Gastfreundschaft spüren und die Ukraine verstehen könnten. Für die Ukrainer wurde es zum ukrainischen Mittelpunkt in der europäischen Kulturmetropole“, sagt Julia.

Laut Julia wurde der Krieg in der Ostukraine zum Hauptfokus ihrer politisch geprägten Herangehensweise an Kunst. Ihr anderes Projekt „Anastasis“ (aus dem Griechischen – Auferstehung) zeigt eine Installation aus 24 Gemälden. Die Ausstellung basiert auf den Fotos von Soldaten aus dem alten privaten Fotoarchiv der Künstlerin. Durch die Gemälde versucht die Künstlerin die Wiederholung der Geschichte zu symbolisieren, den unausweichlichen Wiederkehr des Krieges. Und mit Hilfe bestimmter Musik und Lichter erinnert uns die Künstlerin an die Realität, in welcher täglich Menschen sterben. „Anastasis ist eine Ausstellung für diejenigen, die noch warten“, sagt Marushko. Im Laufe der Jahre entstand aus diesem Projekt eine Zusammenarbeit mit dem ukrainischen Designer Makar Tsypan. Der Designer verwendete Julias Motive für Design von Schals, Hemden und Kleidern.

Kultur und Bildung bleiben jedoch die Hauptthemen von ArtMaidan. „Ein Maidan in einer europäischen Hauptstadt hat genug Sprengkraft, um ins Übersee zu gelangen“, schrieb 2016 Julia in ihrem Buch „Butterfly

Evolution“. Sie betrachtet Revolution als eine Art Evolution, in der Kunst stärker als Waffen ist, und in der freie Schulen der Schlüssel zu einer freien Gesellschaft sind. Heute widmet Julia viel Zeit dem Unterricht. Denn 5 Jahren nach den ersten Waldorfseminare eröffnete sie zusammen mit den Gleichsinnigen im September 2020 die erste Waldorfschule in ihrer Heimatstadt Luzk.

Während die Türen von ArtMaidan wegen Quarantäne geschlossen bleiben, schreibt und illustriert Julia Kinderbücher. Gleichzeitig betont sie: „ArtMaidan ist immer offen für die Zusammenarbeit mit anderen Organisationen und bereit für neue Projekte – denn das Interesse der Deutschen an der Ukraine wächst ständig!“ ■

Митець має розповідати про місце і час

Якщо йти вулицею Reuterweg, у центрі Франкфурта, а потім звернути у тихі дворики Emil-Claar-Straße, натрапляєш на скляну вітрину з надписом Dora Ostrovsky Gallery. Вже як два роки молода і рішуча дівчина з Івано-Франківська популяризує українське мистецтво у німецькому артпросторі. Dora Ostrovsky – творчий псевдонім Тетяни Войтович – художниці, режисерки, а також абсолютної чемпіонки Європи з таеквондо. Яскрава, різностороння, подекуди епатажна у своїх ідеях та перформансах, ця дівчина водночас відкрита і легка у спілкуванні.

Розкажи, як ти все тут відкрила?

У мене все просто: коли зрозуміла, що перейджаю до Німеччини, вже точно знала, що хочу відкрити галерею. Одразу почала шукати приміщення, і це місце підвернулося. Все.

Як саме ти стала професійною художницею?

Певний час я вважала, що бути художником, то якось соромно: чомусь це у мене асоціювалося із носінням безглуздого берета. Малювала з дитинства, але з художньою школою не склалася. Прийшла туди, понудилася на заняттях, змальовуючи зів'ялі квіти з "бабусиної" вази й сказала мамі, що більше туди не повернусь. Мене взялась вчити одна жінка. Вона давала свободу мислити й вільно виражати себе – "пиши, що хочеш!" І я із задоволенням писала те, що відчуvalа, її чудовими акриловими фарбами, привезеними з Америки, що на той час було великою рідкістю. Далі мене чекала вища освіта в галузі спортивної медицини та реабілітації, і на останніх курсах мене затягнуло писати картини, а осільки я людина товариська, то десь у компанії сказала, що пишу картини, а потім уяви собі: людина приїжджає з Америки й купує мої роботи! В той час, на початку 2000-х, почали з'являтись програми

підтримки талановитої молоді. Я подала заявку і виграла грант на навчання в Парижі. Навчалася два роки в школі при Академії Beaux-Arts.

З художньою освітою зрозуміло. А от ти ще й режисеркою була, так?

Так, мене завжди цікавив відео-арт. Одного дня я сказала своїм друзям-операторам: „Гроші є тільки на дорогу в мое село, але гайди знімати!“ І ми поїхали на Західну Україну, де стояла глиняна хатина моєї прабабусі. Побудував її й змайстрував усі меблі прадід. Я завжди любила це місце, ми приїжджали на 3-4 дні допомогти прабабусі з прибиранням. Цього разу я зробила так само. Відчувала сильний зв'язок із цією землею і хотіла віддявити, дати будинку наче "ще один шанс на життя". Ми не мали ані ключів від дверей, ані конкретного плану. Була лише команда: оператори, я, мої брати та газонокосарка, яку купила, щоб покосити височенні бур'яни. Ми розпилили замок і, як зайдли в середину, були вражені тим, що всі речі – і старезна скриня, і навіть зубні щітки – все лишилося на тих самих місцях, де їх покинули багато років тому. Весь день ми відчищали хату від бруду, пилу, павутиння і все це знімали. Я робила максимально все, що можу, віддаючи данину цьому місцю. Го-

товий матеріал показала куратору, Володимиру Кадигробу. А він мені: „Знаєш, подай його краще на кінофестиваль «Молодість». Три місяці потому – дзвінок: „Ваш фільм пройшов у міжнародну програму“. Цю роботу потім показували у Німеччині, Франції, я їздila з цим фільмом в Бристоль, про нього багато писали в пресі. Це було для мене щось неймовірне.

І після цього ти планувала зняти другий фільм?

Так, і ми це зробили. Це робота про інсталяцію „Determination“ під час Майдану. Це вже арт-бота. Цей фільм важливий тим, що події у ньому відбуваються за шість днів до Небесної Сотні, коли було розстріляно людей. В кадри потрапили певні речі – якот новорічна ялинка, яку так і не встановили того року на Майдані. Інсталяція являла собою сотню манекенів дітей, яких я власноруч пофарбувала в золотий колір і разом з друзями художниками склали до підніжжя колишньому пам'ятнику Леніну. Я нікому не пояснювала концепт інсталяції – мені хотілося, щоб глядачі самі розтлумачили її для себе. І це спрацювало: перехожі зупинялися, починали діалоги між собою. Це були дні затишня перед трагічними подіями на Майдані. Я відчувала, що маю зробити інсталяцію саме в цей час й в цьому

Viktoriya Zagorodnich

місці, навіть не припускаючи, які події трапляться потім. Митці, так само як письменники-фантasti, досить часто передбачають певні події, на інтуїтивному рівні відчувають, коли їх що мають створити, до чого привернути увагу. Інсталяція протрималася до вечора, а потім приїхали комунальники й почали її розбирати. Досі я не знаю, куди поділися ті золоті діти, навіть телефонувала по ЖЕКах. Один манекен випадково знайшовся просто серед міста на газоні.

Розвиваючи тему цінностей: твій інший перформанс називався „Погоня“ і він про гонитву за розкішним життям, так?

Саме так! Я працювала з дорогими речами – хустка Louis Vuitton, босоніжки Vivienne Westwood та шуба з хутра рисі – створювала з них статичні об'єкти та показувала їх з непривабливого боку. А в кінці перформансу розрізала шубу на клаптики та роздала тим, хто бажав. Безглуздо проводити час у гонитві за удаваними цінностями. Істина зовсім в інших речах. І ті часи, які зараз переживає наша країна, чітко це доводять. Щодо себе самого: я не хочу, аби мої таланти й здібності переоцінювали. Я і зараз ще зростаю, як художник. Вчуся сама, навчаю інших: і дітей, і дорослих. Викладаю сучасне мистецтво з використанням різного медіа. Галерея – це місце чистої енергії та сили.

Вірно, що галерея Dora Ostrovsky створена для популяризації українського мистецтва в Європі?

Так, це моя мета – завдяки своїм можливостям розповісти європейській публіці про українських скульпторів, фотографів, художників. Це теж своего роду данина. Звичайно, я так само люблю працювати в партнерстві з іноземними художниками.

Як німецька публіка розуміє, що робота українського митця варта уваги?

Це вдається завдяки широкому кругозору і багатій культурній освіті, якій в Німеччині з дитинства приділяють належну увагу. Тому відвідувач не приходить „подивитися і купити красиву картинку“.

Як ти обираєш авторів для своєї галереї?

Я вибираю тих, кого вважаю найкращими, і цілеспрямовано їх шукаю. У Франкфурті є ательє художників – величезна будівля, в якій більше сотні творчих майстерень. Раз на рік протягом трьох днів відбувається „день відкритих дверей“, і галеристи мають змогу вплювати когось особливо талановитого. По-друге, такі самі дні проводять випускники відомої академії мистецтв у Лейпцигу, куди я так само їжджу 4 години потягом. Складаю список цікавих мені імен і найкращим пропоную виставку в галереї. Остання моя знахідка – концептуальна художниця українського походження Наталія Бугай. Сподіваюся, що навесні покажемо її роботи.

Як пояснити простими словами, що таке „сучасне мистецтво“?

„Чорний квадрат“ Малевича вважається своєрідним тупиком, коли епоха мистецтва немов досягла найвищої точки розвитку. Проте саме ця робота показала, що віднині художнику можна все: і не важливо, який вид, жанр, прийом у мистецтві він використає, аби донести свою думку до публіки – графіку, фото, ламіновані кольорові папірці. Важливо, щоб художник писав саме про місце і час, в якому він живе. І це є суть мистецтва.

Якщо зараз ти напишеш голландський натюрморт з черепом чи зів'ялими квітами, це буде про минулу епоху, адже тема роздумів про неминучість смерті, яку передають ці натюрморти, не є злободінною. А філософія сьогоднішнього дня – політичне, соціальне мистецтво. Зараз у Dora Ostrovsky Gallery проходить виставка українських фотографів і художників Vertigo Time, яку курує Борис Михайлів – світова знаменитість, один з головних представників Харківської школи фотографії. Він є одним з тих небагатьох фотографів свого часу, який у своїх роботах зображав реальнє життя Радянського Союзу. Виставка розповідає про війну на Донбасі, порушує теми правового популізму в Європі та ненависті в сучасному світі. Вважаю її дуже вартою для відвідування.

Що є неодмінним та обов'язковим в роботі митця?

Це якість того, про що він заявляє глядачу. Воно має бути чесним і відвертим, тоді завжди знайдеться людина, хай навіть і та, що не знається на мистецтві, яка зrozуміє його ідею.

Durch Kunst über

Ort und Zeit erzählen

Aus dem Ukrainischen von Afina Khadzhynova

Sollten Sie mal den Reuterweg im Zentrum Frankfurts entlang gehen und dann in die ruhigen Innenhöfe der Emil-Claar-Straße einbiegen, so werden Sie auf ein Glasfenster mit dem Namen „Dora Ostrovsky Art Hub Gallery“ stoßen. Seit zwei Jahren fördert eine junge Frau aus Iwano-Frankiwsk die ukrainische Kunst im deutschen Raum. Dora Ostrovsky ist das kreative Pseudonym der Tatyana Voytovych, einer Künstlerin, Regisseurin und Europameisterin in Taekwondo. Bunt, vielseitig, manchmal außergewöhnlich, ist diese Frau sowohl offen als auch leicht in ihrer Kommunikation.

Dora, wie bist Du eine professionelle Künstlerin geworden?

Eine Zeit lang dachte ich, es wäre irgendwie eine Schande, Künstlerin zu sein – aus irgendeinem Grund habe ich es mit dem Tragen einer albernen Baskenmütze verbunden. Ich habe seit meiner Kindheit gezeichnet, aber die Kunstscole war keine Option – die Unterrichte waren langweilig. Den Unterricht bekam ich schließlich von einer Frau. Sie gab mir die Freiheit, zu denken und mich nach dem Motto auszudrücken – „zeichne, was du willst!“ Und ich war glücklich genau das zu zeichnen, was ich fühlte. Ich habe einen Abschluss in Sportmedizin und Rehabilitation gemacht und war in meinen letzten Studienjahren von der Malerei angezogen. Anfang der 2000er Jahre wurden Unterstützungsprogramme für talentierte Jugend angeboten. Ich habe mich beworben und ein Stipendium für ein Studium in Paris erhalten – an der Akademie des Beaux-Arts.

Erzähl uns von Deiner Regieerfahrung

Eines Tages gingen meine Kameramänner und ich in die Westukraine, wo sich die Lehmhütte meiner Urgroßmutter befand. Mein Urgroßvater hat sie samt aller Möbel gebaut. Ich habe diesen Ort immer geliebt, obwohl ich nur gelegentlich

gekommen bin, um meiner Urgroßmutter beim Putzen zu helfen. Ich fühlte eine starke Verbindung zu diesem Ort und wollte das Haus mit Leben füllen. Wir hatten weder die Türschlüssel noch einen konkreten Plan. Es gab nur das Team: die Kameramänner, ich, meine Brüder und der Rasenmäher, den ich gekauft hatte, um das hohe Unkraut zu mähen. Wir sägten das Schloss ab und als wir die Räumlichkeiten betraten, waren wir erstaunt, dass alle Dinge – unter anderem die alte Truhe und sogar die Zahnbürsten – an denselben Stellen blieben, an denen sie vor vielen Jahren zurückgelassen worden waren. Den ganzen Tag haben wir das Haus von Schmutz, Staub und Spinnweben gereinigt. Ich habe mein Bestes getan, um diesem Ort Tribut zu zollen. So entstand der Film „Tribut“, der aus insgesamt vierhundert Filmen für das internationale Programm des Molodist Film Festivals ausgewählt wurde. Mein Film wurde in Deutschland, Frankreich, Großbritannien gezeigt und oft in der Presse beleuchtet.

Und danach hast Du den zweiten Film gedreht?

Ja, er erzählt über die Installation „Determination“ während des Maidan. Dieser Film ist wichtig, weil die Ereignisse darin sechs Tage vor dem Tod der himmlischen Hundertschaft stattfinden. Die Installation bestand aus hundert Puppenkindern, die in Gold gestrichen und am Fuße des ehemaligen Lenin-Denkmales gestapelt waren. Ich habe niemandem das Konzept der Installation erklärt – das Publikum sollte es für sich selbst interpretieren. Und es funktionierte: Passanten hielten an, begannen Dialoge miteinander zu führen. Es waren Tage der Ruhe vor den tragischen Ereignissen auf dem Maidan. Ich hatte das Gefühl, dass ich die Installation zu diesem Zeitpunkt und an diesem Ort durchführen musste. Sowohl Künstler als auch Science-Fiction-Autoren antizipieren häufig bestimmte Ereignisse, fühlen intuitiv, wann und was sie schaffen und worauf sie ihre Zuschauer

aufmerksam machen sollen. Die Installation dauerte bis zum Abend, und dann kamen die Mitarbeiter der kommunalen Dienste und bauten sie ab. Ich weiß immer noch nicht, wohin sie die goldene Puppenkinder hingebracht haben.

Lass uns das Thema Werte aufgreifen: Eine Performance von Dir hieß „Verfolgung“ und erzählte über das Streben nach einem luxuriösen Leben, oder?

Genau! Ich arbeitete mit teuren Gegenständen – Louis Vuitton-Schal, Vivienne Westwood-Sandalen und Luchspelzmantel – und zeigte sie aus sehr unattraktiven Seite. Am Ende der Performance schnitt ich den Pelzmantel in Stücke und gab sie an denen, die sie wollten. Es ist sinnlos, Zeit damit zu verbringen, vorgetäuschte Werte zu verfolgen. Die Wahrheit liegt in ganz anderen Dingen. Und die Zeiten, die unser Land jetzt durchmacht, beweisen es deutlich. Ich selbst möchte nicht, dass meine Talente und Fähigkeiten überschätzt werden. Ich entwickle mich immer noch als Künstlerin. Ich lerne selbst, ich unterrichte andere – sowohl Kinder als auch Erwachsene. Dabei nutze ich verschiedenen Medien.

Stimmt es, dass die Dora Ostrovsky Art Hub Gallery für die Förderung der ukrainischen Kunst in Europa geschaffen wurde?

Ja, das ist mein Ziel – dank mir vorhandenen Möglichkeiten, das europäische Publikum über ukrainische Bildhauer, Fotografen und Künstler zu informieren. Dies ist auch eine Art Tribut. Natürlich liebe ich es auch, mit ausländischen Künstlern zusammenzuarbeiten.

Wie versteht das deutsche Publikum, dass die Arbeit ukrainischer Künstler Aufmerksamkeit verdient?

Möglich wird dies durch eine breite Perspektive und eine vielseitige kulturelle Bildung, die in Deutschland gebührende Aufmerksamkeit erhält.

Wie wählst Du die Autoren für Deine Galerie aus?

Ich wähle diejenigen aus, die ich für die besten halte. Ich suche sie gezielt bei den „Tagen der offenen Tür“ im Frankfurter Künstleratelier, oder an der Leipziger Akademie der Künste. Ich mache eine Liste von Namen, die mich interessieren und biete den Besten eine Ausstellung in der Galerie. Meine neueste Entdeckung ist eine Künstlerin ukrainischer Herkunft, Natalia Bugay.

Wie kann man in einfachen Worten die moderne Kunst erklären?

Man könnte meinen, dass nach Malewitschs „Schwarzem Quadrat“ die Epoche der Kunst ihren Entwicklungshöhepunkt erreichte. Diese Arbeit hat jedoch gezeigt, dass die Künstler von nun an alles tun können, unabhängig von der Art, Genre und Technik, mit der sie ihre Meinung äußern: Grafiken, Fotos, laminierte farbige Papiere. Es ist wichtig, dass die Künstler über ihre Lebensräume und die Lebenszeit erzählen. Die Philosophie der Gegenwart ist politische und soziale Kunst. Aktuell wird in der Dora Ostrovsky Art Hub Gallery eine Ausstellung ukrainischer Fotografen und Künstler „Vertigo Time“ vorgestellt, kuratiert von dem Weltstart Boris Mikhailov – einem der Hauptvertreter der Kharkiv School of Photography. Er ist einer der wenigen Fotografen seiner Zeit, der in seinen Arbeiten das wirkliche Leben der Sowjetunion darstellte. Die Ausstellung erzählt vom Krieg in Donbass, wirft die Themen „Rechtspopulismus in Europa“ und „Hass in der modernen Welt“ auf. Meiner Meinung nach ist diese Ausstellung einen Besuch wert.

Was ist das Wesentliche und absolut Notwendige in der Arbeit eines Künstlers?

Das Wesentliche ist die Qualität der Inhalte. Ehrlichkeit und Offenheit sind dabei die Hauptkriterien, welche den Zugang zur Kunst und den dahinter steckenden Ideen auch für die Zuschauer ermöglichen, die sich mit der modernen Kunst nicht auskennen.

Мати квітів та янголів

Я багато разів збиралась написати репортаж про яскраву художницю Надію Сеничак. Вигадувала питання і планувала нашу розмову в її невеличкій майстерні в Дьорнене, поблизу Антверпена, де мені, зрештою, так і не довелося побувати. Уявляла, як фотографуватиму її, натхненну ю усміхнену, серед прекрасних картин і скульптур, ангелів, квітів та птахів, яких вона привела у цей світ, вдихнувши в них життя силою свого непересічного таланту. Як розпитуватиму про все і як слухатиму її розмірені відповіді, як захоплюватимусь. Та ѿ хто б не захоплювався?

Текст: Тайсія Наконечна

Роботи Надії мають фантастичний **шарм і енергетику**. Чи то пишнотілі жінки, чи квіти, запозичені із таких любленіх нею українських орнаментів, чи фігури пташок, чи скульптури, за естетикою подібні до скіфських баб, чи писанки – усе дихає такою потужною енергією, що не може не перехоплювати дух.

Надія Сеничак – дитина українських повоєнних емігрантів, що народилася і виросла в Бельгії, бельгійка за громадянством і українка за станом душі. В її творчості гармонійно поєдналися українська тяга до колору і фландрійська стриманість, традиції українського народного наївного мистецтва та спадок фландрійських майстрів живопису та скульптури. А в результаті цього симбіозу виник унікальний і впізнаваний мистецький стиль.

Виставки, майстер-класи з народного іконопису, з наївного живопису, зі скульптури, з писанкарства – для українців, для бельгійців, для українських пацієнтів, що проходять лікування в клініках Бельгії, сеанси арт-терапії для ветеранів російсько-української війни, що приїхали на реабілітацію, благодійні аукціони та ярмарки – це лише невелика частина того, чим займалась Надія Сеничак.

Вона розмальовувала барвами життя української діаспори в **Бельгії**. Її знали всі – і ті, з ким вона виростала в еміграції, і ті, хто сам емігрував зовсім недавно.

Влітку 2019 в Надії діагностували неоперабельну форму раку легень. Звісно, про те, щоб здаватися, ніхто й не думав. Надія боролася з хворобою зі всім завзяттям, якого її ніколи не бракувало. Такої душевної сили людина не могла програти в цій боротьбі й вона виграла. До кінця року пухлину вдалося повністю ліквідувати, і Надя готувалася до нового, насиченого мистецтвом і творчістю, року – заходи були розплановані практично на рік уперед. А в кінці січня 2020 раптова новина про смерть Надії Сеничак вразила всіх, хто був знайомий з нею із її творчістю.

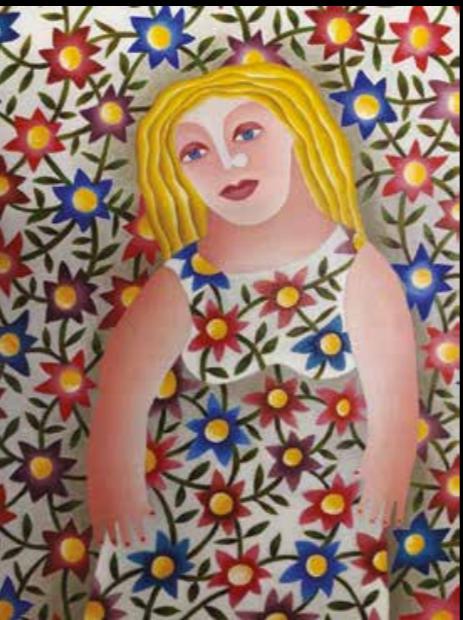
З її відходом українська громада Бельгії втратила величезну частину своєї душі, а українське мистецтво збідніло.

Я завжди мріяла зробити про Надію репортаж, натомість пишу цей ревієм майже в річницю її відходу в інший світ, як нагадування собі та всім, хто це читатиме, про те, що не варто нічого відкладати на потім. А ще, для того, аби ім'я Надії Сеничак і **не припиняло звучати**.

Адже, хай Надії більше немає в цьому нашему світі, та тут назавжди залишилися її птахи, квіти та ангели. Вони є і заслуговують на те, аби ними захоплювались. Бо немає різниці, коли знайомитися з мистецтвом – життя тривке, мистецтво вічне.

Mutter der Blumen und Engel

Oft schon wollte ich einen Bericht über die auffallende Künstlerin Nadia Senyczak schreiben. Ich überlegte mir Fragen und plante unser Gespräch in ihrer kleinen Meisterei in Derneš bei Antwerpen, wo ich noch nie zuvor gewesen bin. Ich stellte mir vor, wie ich sie als inspirierte und lächelnde Künstlerin fotografiere, während sie zwischen den wunderschönen Gemälden und Skulpturen, Engeln, Blumen und Vögeln sitzt, die sie selbst erschuf, und ihnen mit der Kraft ihrer außergewöhnlichen Begabung Leben einhauchen konnte. Und dann auch wie ich ihr Fragen über alles Mögliche stelle und mir ihre ruhigen Antworten anhöre, wie ich sie bewundere. Wer wäre da nicht begeistert?

Aus dem Ukrainischen von Anna Gutsaliuk

Nadias Werke haben fantastischen **Charme** und ungeheure **Energie**. Entweder werden sehr weiblich geformte Frauen oder Blumen repräsentiert, die an die beliebten ukrainischen Ornamente anlehnen, oder die Figuren von Vögeln, Skulpturen in skythischer Ästhetik, Ostereier – alles ist so lebendig, kraftvoll und geradezu atemberaubend.

Nadia Senyczak ist ein Kind ukrainischer Einwanderer der Nachkriegszeit, geboren und aufgewachsen in Belgien, belgisch nach Staatsbürgerschaft und ukrainisch im Geiste. In ihrer Arbeit verbinden sich harmonisch das ukrainische Verlangen nach Farbe und die flämische Zurückhaltung, die Traditionen der ukrainischen einfachen Volkskunst und das Erbe flämischer Meister der Malerei und Skulptur. Als Ergebnis dieser Symbiose ergibt sich ein einzigartiger und typischer künstlerischer Stil.

Ausstellungen, Workshops in Volksikonographie, in naiver Kunst, in Skulptur, in Ostermalerei – für Ukrainer, für Belgier, für ukrainische Patienten, die in belgischen Kliniken behandelt werden, Kunsttherapiesitzungen für Veteranen des russisch-ukrainischen Krieges, die sich in der Rehabilitation befinden oder wohlthätige Auktionen und Messen. Das alles und viel mehr hat Nadia Senyczak getan.

Sie hat das Leben der ukrainischen Diaspora in **Belgien** mit Farben ausgemalt. Jeder kannte sie, sowohl diejenigen, mit denen sie in der Auswanderung aufgewachsen ist, als auch diejenigen, die selbst erst vor kurzem ausgewandert sind.

Im Sommer 2019 wurde bei Nadia eine inoperable Form von Lungenkrebs diagnostiziert. Natürlich wusste niemand, wie er sich entwickeln würde. Nadia bekämpfte die Krankheit mit aller Kraft. Eine Person mit einer solcher mentalen Stärke konnte in diesem Kampf einfach nicht verlieren. Ja, Nadia gewann schließlich. Ende des Jahres war der Tumor vollständig verschwunden und Nadia bereitete sich auf ein neues Jahr vor, reich an Kunst und Kreativität. Alle Veranstaltungen waren fast ein Jahr im Voraus geplant. Ende Januar 2020 überraschte die plötzliche Nachricht vom Tod Nadia Senyczaks alle, die mit ihr und ihrer Arbeit vertraut waren.

Durch ihren Tod verlor die ukrainische Gesellschaft in Belgien eine bemerkenswerte künstlerische Seele. Dieses Requiem fast zum Jahrestag ihres Todes soll uns alle daran erinnern, im **Hier und Jetzt zu leben** und nichts auf später zu verschieben.

Nadia bleibt für immer in unserem Leben durch ihre Arbeit, ihre Vögel, Blumen und Enge. Sie existieren weiterhin und verdienen es, bewundert zu werden. Denn die Kunst schenkt seinem Schöpfer die verdiente Ewigkeit ■

VR ROX

територія віртуальної реальності у Харкові

#всебудегельблau

Illustration: Uliana Krapivenco

Lili Dali

Сучасні технології задають нові тренди та допомагають втілювати мрії. Кілька років тому доповнена реальність (AR - augmented reality) охопила наш інформаційний простір. А нині дедалі більше має попит віртуальна реальність (VR - virtual reality), завдяки якій можна і керувати бойгом, і терміново опинитися на Балі.

Відокремити AR-технології від VR не складно. Для прикладу, доповнена реальність - це і Google Карти, де ми можемо обрати функцію «Вулиці в AR-режимі», і відома гра Pokemon Go, де за допомогою AR потрібно було ловити вулицями покемонів. Відомі бренди, як, наприклад IKEA, також активно використовують AR у своїх каталогах. VR - це ж повне занурення у віртуальний світ в реальному часі. Про актуальні VR-тенденції нашому Gelblau розповіли хлопці з Харкова, які змінили офісні будні, відкривши клуб віртуальної реальності.

Владислав Колпаков та Михайло Слюсаренко вважають, що VR - це нові сучасні технології, які лише набирають обертів в Україні. «Я побував у VR-клубі за кордоном, і мене це настільки вразило, що під емоціями я знаходився кілька днів. Через деякий час я і сам загорівся цією ідеєю і запропонував своєму другові Михайлу створити власний клуб віртуальної реальності», - розповідає Владислав. Так у Харкові з'явився клуб VR Rox, в якому охочі можуть покерувати бойгом, пограти в гольф, або опинитися на 80-му поверсі та поманеврувати на скейтборді. За словами власників VR-техніка надає можливість повністю зануритися у віртуальну реальність і взаємодіяти з нею так, що інколи людям складно зрозуміти, що у VR все не справжнє.

Спорт, релакс та VR

В Європі у тренді VR-фітнес клуби. VR Rox теж підхоплює цю тенденцію. У режимі VR тут пропонують стрільбу з лука, фітнес-програми, катання на лижах, бокс, великий і малий теніс, сплав на байдарках. «В процесі спортивної гри ми підключали Apple Watch в фітнес режимі. Згідно з експериментом, 10 хвилин гри прирівнюються до півгодинного бігу. Погравши 15 хвилин на наступний день відчувається кріпатура як після тренування», - зазначає Михайло.

Серед популярних розваг, звісно, є екстрем - американські гірки, ігри з висотою. Для нормального самопочуття спеціалісти все ж рекомендують чергувати активні ігри з пасивними. А для любителів більш спокійного відпочинку хлопці придумали масаж із VR-комплексом. «Цю ідею ми запозичили у європейських країн. Наскільки нам відомо, в Україні ми з віртуальним масажем є першими. Сеанс відбувається на спеціальному кріслі, яке виконує масаж від шиї до ніг. Підключаємо VR і переносимо людину на Балі чи Мальдіви», - розповідає Владислав.

VR у медичних цілях

У VR Rox приходять не лише для екстрему, а й для подолання психологічних страхів та навіть лікування. Звертаються люди із захворюванням очей, наприклад, з амбліопією, коли одне око функціонує гірше за інше. Не виняток і заняття з метою реабілітації після травм, і атрофії м'язів. Завдяки ігровому процесу людина забувається, і їй легко виконувати фізичні навантаження. Мозок не помічає, що займається активною діяльністю, а м'язи навпаки задіяні і працюють.

VR на весілля та плани на майбутнє

VR вітісняє поступово застарілі форми розваг. Його замовляють як на корпоративні заходи та тімбліндінги, так і на весілля. Це свідчить про зміну інтересів у людей і бажання йти в ногу із сучасністю. «Створюючи клуб, ми хотіли відтворити місце, яке буде цікавим не лише дітям та молоді, а й старшому поколінню. І до нас дійсно приходять люди похилого віку. Складно передати їх реакцію, але для них це щось нереальне. В майбутньому у нас є багато планів стосовно розвитку та розширення. Наша мета створити не клуб, а окрему територію VR-розваг у місті Харків. Емоції людей - це те, заради чого ми готові зробити VR популярним», - говорять власники клубу

VR ROX: VIRTUAL-REALITY-TERRITORIUM IN KHARKIW

Aus dem Ukrainischen von Anna Gutsaliuk

Moderne Technologien setzen neue Trends und helfen Träume zu verwirklichen. Vor einigen Jahren hat Augmented Reality (AR) unseren Informationsraum erfasst. Und jetzt ist Virtual Reality (VR) gefragt, dank welcher man einen Boeing steuern kann, oder auch im gleichen Augenblick auf Bali landen kann.

Die Trennung der AR-Technologie von der VR ist nicht schwer. Augmented Reality ist beispielsweise nicht nur Google Maps, wo wir die Funktion „Straßen im AR-Modus“ auswählen können, sondern auch das berühmte Spiel „Pokémon Go“, bei dem Pokémon mit AR auf der Straße gefangen werden müssen. Bekannte Marken, wie IKEA, setzen AR auch aktiv in ihren Katalogen ein. VR ermöglicht ein vollständiges Eintauchen in die virtuelle Welt in der Echtzeit. Die Jungs aus Kharkiw erzählten uns von der VR-Tendenz, mit welcher sie ihren Büroalltag durch Eröffnung eines VR-Clubs auf den Kopf gestellt haben.

Vladislav Kolpakov und Mykhailo Slyusarenko sehen VR als eine neue Technologie, welche in der Ukraine erst anfängt an Dynamik zu gewinnen. „Ich habe einen VR-Club im Ausland besucht. Danach war ich mehrere Tage tief beeindruckt. Nach einer Weile war ich selbst von dieser Idee begeistert und lud meinen Freund Mykhailo ein, den Virtual-Reality-Club zu gründen“, sagt Vladislav. So entstand der VR Rox Club in Kharkiw: Jeder kann eine Boeing steuern, Golf spielen oder im 8. Stockwerk sein und auf einem Skateboard manövrieren. Laut den Gründern kann man mit ihrer Technologie vollständig in die virtuelle Realität eintauchen und so mit ihr interagieren, dass es manchen beinahe unmöglich wird, sie als künstlich wahrzunehmen.

Sport, Entspannung und VR

In Europa liegen VR-Fitnessclubs im Trend. Auch VR Rox hält sich daran. Im VR-Modus bieten sie Bogenschießen, Fitnessprogramme, Skifahren, Boxen, Tennis und Spitzentennis, Kajakfahren an. „Bei einem Sportspiel haben wir die Apple Watch im Fitnessmodus angeschlossen. Gemäß dem Experiment entsprechen 10 Minuten Spielzeit einem halbstündigen Lauf. 15 Minuten VR-Training verursacht ein Muskelkater wie nach einem echten Training“, bemerkt Mykhailo.

Zu den beliebten Unterhaltungsangeboten zählen natürlich die Achterbahnen und Spiele, die mit Höhe zu tun haben. Um sich gut zu fühlen, empfehlen Experten weiterhin, aktive Spiele mit passiven zu wechseln. Und für Liebhaber der Ruhe und Entspannung, haben sich die Jungs eine Massage mit einem VR-Gerät ausgedacht. „Wir haben diese Idee aus europäischen Ländern übernommen. Soweit wir wissen, sind wir in der Ukraine die ersten mit der virtuellen Massage. Die Sitzung findet auf einem speziellen Stuhl statt, der eine Massage vom Nacken bis zu den Füßen durchführt. Wir schließen VR an und bringen unseren Kunden nach Bali oder auf die Malediven“, sagt Vladislav.

VR für medizinische Zwecke

VR Rox wird nicht nur für Extremsportarten benutzt, sondern auch zur Überwindung psychischer Ängste und sogar zu Therapiezwecken wie z. B. zur Behandlung der Sehschärfeminderung des Auges. Rehabilitation nach Verletzungen und Muskelschwund sind keine Ausnahme. Dank Gamification wird man so gut abgelenkt, dass bestimmte körperliche Aktivitäten leichter fallen. Das Gehirn merkt die intensiven Aktivitäten gar nicht, aber die Muskeln sind dagegen aktiv und im Einsatz.

VR für Hochzeiten und Zukunftspläne

VR ersetzt langsam veraltete Unterhaltungsformate. Es wird sowohl für Firmenveranstaltungen und Teambuilding als auch für Hochzeiten eingesetzt. Dies deutet auf eine Veränderung der Interessen der Menschen und auf den Wunsch hin, mit der Zeit zu gehen. „Mit der Gründung des Clubs wollten wir einen Ort schaffen, der nicht nur für Kinder und Jugendliche, sondern auch für die ältere Generation interessant wäre. Und ältere Menschen kommen zu uns. Es ist schwierig, ihre Reaktion zu beschreiben, für sie ist es etwas Unrealistisches. In der Zukunft haben wir viele Pläne für Entwicklung und Erweiterung. Unser Ziel ist es, keinen Club, sondern einen separaten Raum für VR-Unterhaltung in der Stadt Kharkiw zu schaffen. Die Emotionen von Menschen ist unser Motivationstreiber, VR populär zu machen“, sagen die Gründer des Clubs ■

Коли графічний дизайн став частиною фешн-світу?

Grafikdesign in ukrainischer Fashion-Industrie

Oleksandra
Döhlemann

Що буде, коли графічні дизайнери починають цікавитися створенням одягу, оскільки їм не байдуже, в який кінцевий продукт перетвориться тканина з їхніми ескізами?

І що ми отримаємо, якщо вони також піклуються про довкілля та усвідомлену моду, наголосуючи на екологічно доцільному за кількістю друку тканини? Чи не забагато беруть на себе такі дизайнери? Представляємо вам найпрогресивніші українські фешн-брэнди, які було створено завдяки ідеям та професіоналізму сучасних графічних дизайнерів.

Einige Grafikdesigner beschäftigen sich mit dem kompletten Prozess der Kleiderherstellung, weil die Qualität des Kleidungsstücks mit ihrer Zeichnung darauf ihnen nicht egal ist.

Die anderen setzen sich für die Umwelt und nachhaltige Mode ein. Wer würde es heutzutage bei den Produktionsmengen nicht tun? In diesem Artikel werden die progressivsten ukrainischen Brands vorgestellt, die dank der Professionalität und den Ideen einzig und allein der Grafikdesigner entstanden sind.

Aus dem Ukrainischen von Afina Khadzhynova

/1

Наталія Музиченко,

засновниця бренду Musi by Musichenko - це шалена креативна суміш архітекторки та графічної дизайнерки. Її робота завжди починається з картини. Графічні роботи Наталії заворожують самі по собі через свій неповторний стиль, увагу до найдрібніших деталей та круті сюжети, які, до речі, вже неодноразово використовувалися для дизайну шпалер та інших елементів сучасного інтер'єру. До цього додаємо ретельно підібрані фарби: дизайнери надає перевагу приглушеним відтінкам, інколи поєднуючи їх заради контрасту з додатковою яскравою фарбою. Наочанок посилимо все любов'ю до конструктивізму та отримаємо сучасний функціональний крій унікальних колекцій Musi. Дизайнерка створює одяг таким чином, щоб усі речі в усіх її колекціях можна було поєднувати та комбінувати. Любов з першого погляду та головна приваба німецьких ярмарків моди.

/2

Chereshnivska –

молодий львівський бренд жіночого одягу, який при розробці своїх колекцій надихається основами концептуального мистецтва. Після приголомшливої презентації свого сталої концепту на Be Sustainable Fashion Summit про них заговорили у всьому світі. Засновниця бренду Ева Черешнівська цінує якість в деталях, простоту, комфортність та екологічність. А за ексклюзивні принти бренду відповідає талановита художниця білоруського походження Анастасія Розова. Саме вона розробляє вже відізнавані, глибокі та інколи дещо психodelічні мотиви для речей бренду, використовуючи при цьому експериментальні техніки. Також мисткиня займається ескізами для ручної вишивки та розпису та стверджує, що кожен продукт Chereshnivska - це невеликий витвір мистецтва, сенс якого кожен трактує індивідуально. Адже філософія бренду - це поєднання європейського мінімалізму, свободи та особистого підходу до кожного клієнта.

/3

Nobody's Property –

ще один талановитий англо-український тандем дизайнерів та подружньої пари архітекторів decorkuznetsov. Вони використовують одяг як полотно для своїх унікальних принтів, які можна довго розглядати як окремі картини. Основа колекцій бренду - це повсякденний одяг для чоловіків та жінок з дизайнерськими принтами, які поєднують в собі мінімалізм, комфорт та увагу до деталей. Одяг поза часом, який можна вдягати незважаючи на зміну трендів та який відображає бачення напрямку унісекс і ставлення до естетики оверсайз. Nobody's property - це інтимна авторська робота, яка за своїм задумом не є чиєюсь виключно власністю. Nobody's property ... yet

/4

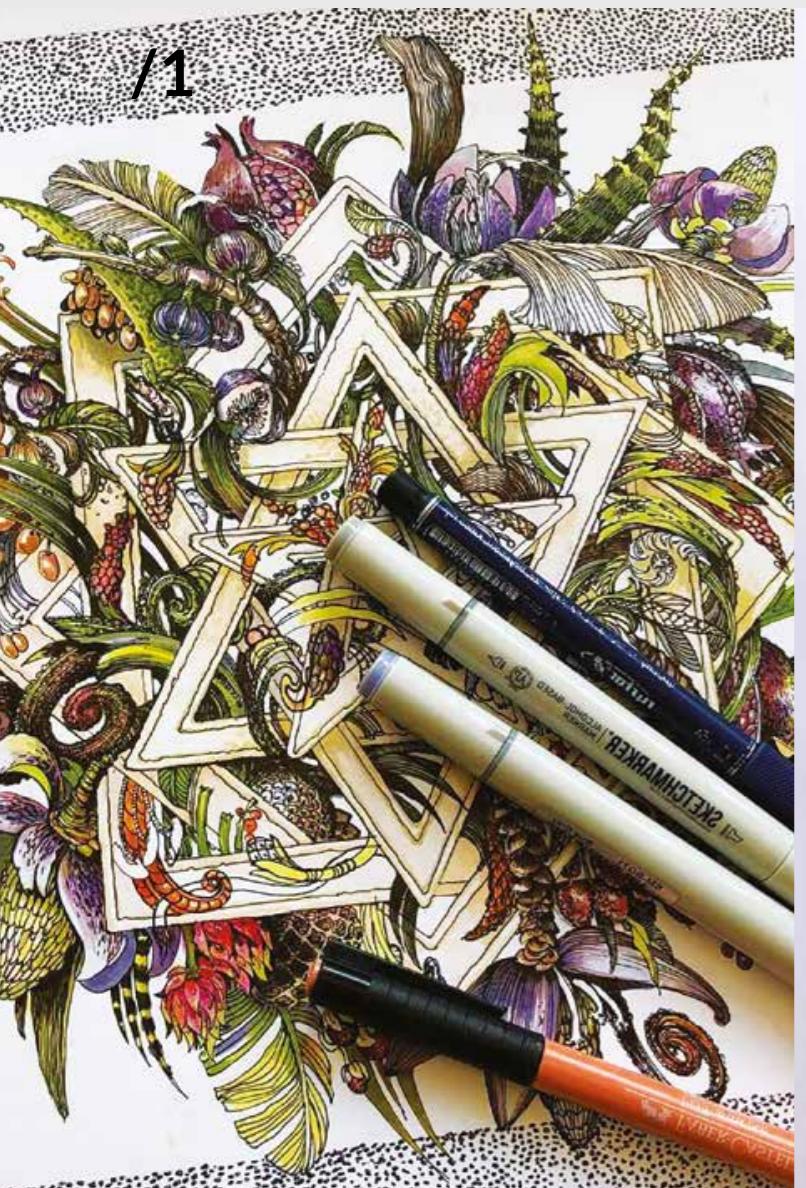

0202 –

молодий бренд з дуже амбітними планами, який займається виключно трикотажними виробами. Створити принт для кашемірового або плетеного вовняного светра набагато складніше, ніж надруковувати його на тканині. Але результати роботи вражають своєю органічністю та гармонією. Светри з зимової та весняної колекції настільки прийшли до смаку модницям, що їхні невимушенні принти були пізніше відтворені й в літній колекції на футболках і хустках.

А якщо ви зацікавилися українськими фешн-дизайнерами та їхнім офіційним представництвом в Німеччині, доєднуйтесь до нас соцмережах Sashkaproject та шоурумі у Хайнінгені.

www.sashkaproject.de

/1

/2

/3

/4

Natalia Musichenko,

die Gründerin der Marke Musi by Musichenko, verkörpert eine verrückte kreative Kompetenzmischung in Architektur und Grafikdesign. Ihre Illustrationen faszinieren durch den einzigartigen Stil, überraschende Farbkombinationen, die Aufmerksamkeit der Designerin für die kleinsten Details und die coolen Geschichten, die sich in ihren Werken abspielen. Übrigens werden ihre Designideen auch für die Tapeten und andere Elemente des modernen Einrichtung verwendet. In Natalias Werken kann man nicht nur die Liebe für Konstruktivismus und einen modernen funktionalen Schnitt spüren, sondern auch den praktischen Einsatz: Alle Kleidungsstücke können miteinander kombiniert werden. Das alles führt dazu, dass Musi Brand auf den deutschen Modemessen als wahre Attraktion gesehen wird.

Chereshnivska

ist eine junge Brand für Damenmode aus Lemberg, die ihre Inspiration aus der Konzeptkunst schöpft. Nach einer großartigen Präsentation dieses nachhaltigen Konzepts auf dem Be Sustainable Fashion Summit wurde die Brand weltbekannt. Seine Gründerin Eva Chereshnivska schätzt die Qualität in Details, Einfachheit, Komfort und Umweltfreundlichkeit. Für die ausgefallenen Prints ist die talentierte Künstlerin belarusischer Herkunft Anastasia Rosova verantwortlich. Sie entwickelt ihre markanten, bedeutungsvollen und manchmal psychedelische Motive mithilfe der experimentellen Techniken und macht auch Skizzen für Handstickerei und Malerei. Die Künstlerin behauptet, dass jedes Produkt von Chereshnivska ein kleines Kunstwerk ist, dessen Bedeutung jeder individuell interpretieren kann. Schließlich ist die Markenphilosophie eine Kombination aus europäischem Minimalismus, Freiheit und einem massgeschneiderten Umgang mit jedem Kunden.

Nobody's Property

ist ein talentiertes angloukrainisches Tandem bestehend aus den Designern und dem Architekten-Paar decorkuznetsov. Als Leinwand für die einzigartigen Designer-Prints, welche Minimalismus, Komfort und Liebe zum Details vereinen, dient die Freizeitskleidung für Männer und Frauen. Dabei wird ein besonders hoher Wert auf die Unisex- und Oversize-Ästhetik gelegt. Nobody's Property kann als ein intimes Werk seiner Schöpfer angesehen werden, das niemand wirklich besitzen kann. Nobody's Property... yet.

0202

ist eine junge ambitionierte Brand, welche ausschließlich Strickwaren produziert. Es ist sehr kompliziert einen Print oder eine graphische Design Idee auf einem Kaschmir- oder Wollpullover darzustellen. Allerdings wenn es gut gelingt, entsteht dabei ein sehr organisches, harmonisches Produkt. Die Pullover aus den Winter- und Frühlingskollektionen waren bei Fashionistas so beliebt, dass ihre lässigen Prints später in der Sommerkollektion auf T-Shirts und Schals reproduziert wurden.

Und zu guter Letzt: Bei Interesse an den ukrainischen Modedesignern und deren offizieller Repräsentanz in Deutschland schaut doch in den Sozialen Medien bei Sashaproject vorbei oder besucht das Showroom in Heiningen.

www.sashaproject.de

Андрій Буняк про мистецтво стінописів

Муралізм або монументальний живопис – це напрямок сучасного вуличного мистецтва, який відштовхується від класичних грецьких і римських фресок та бере свій початок з часів Стародавнього Єгипту, Помпей чи пізніше ренесансного розпису. Сьогодні мурали або стінописи покликані не тільки прикрасити місто, але й привернути увагу людей до якоїсь проблематики. Андрій Буняк – людина, яка протягом чотирьох років намалювала близько 60 муралів в різних куточках України. Він постійно в пошуку локацій та ідей. Тому саме у нього Gel[:b]lau вирішив дізнатись все про мистецтво стінописів.

Якщо хтось хотів би почати малювати від завтра муралі, що йому було б для цього потрібно?

Хороша погода, ідея, ескізи та матеріали. Ну і почати працювати.

Natalya Pavlyh

Як ти почав займатись муралами?

Я вчився в українській академії лідерства і там, власно, дізнявся про мурали. Коли повернувся з академії, з'явилось велике бажання щось подібне зробити самому. Прийшов до своєї школи, побачив там стіну і звернувся до директора з проханням її розмалювати. Попросив гроші на фарбу і розпочав роботу. Я обрав зображення маленького принца, лисиці та надпис: „Плекай свою планету“. Мені дуже сподобалось, бо це як своєрідний розвиток: спочатку малюєш на аркуші паперу, потім на полотні, а згодом на стіні – дуже класне відчуття. Коли працювали, повз мене постійно ходили люди, які з захватом реагували на майбутній стінопис, і це ще більше мотивувало. Перший мурал я створював разом зі знайомими протягом п'яти днів, його площа сягала близько 96 м².

Як часто ти малюєш?

З квітня до жовтня – найкращий час для малювання. Намагаюсь створювати один мурал на тиждень. На жаль, не завжди виходить, бо за свої гроші це досить дорого.

Наприклад, невеличкий мурал 3x4 м² коштує приблизно 4 000 грн.

Як відбувається підготовка?

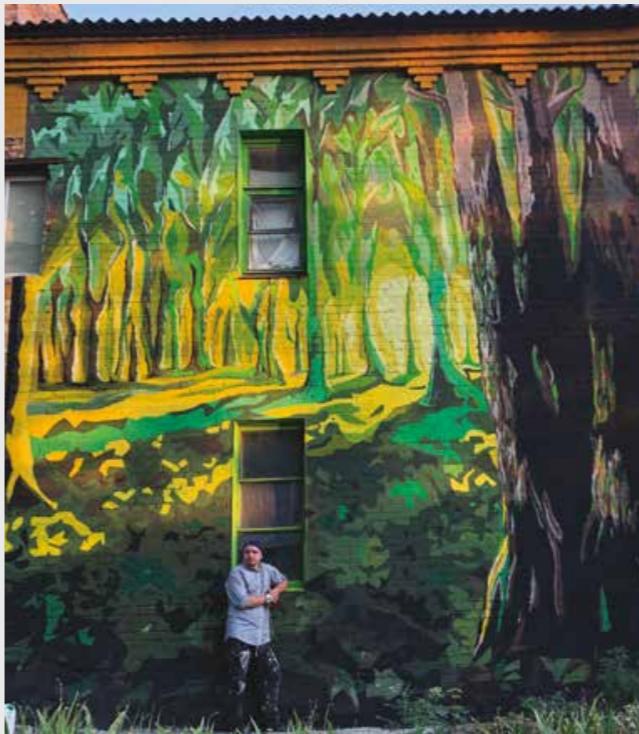
Найбільше часу займає виготовлення ескізу. Спочатку я прошу замовників пояснити, як вони бачать кінцевий результат. А потім роблю 3 ескізи в різних баченнях, з яких вони обирають один, який я допрацюю. До речі, потрібні матеріали також надають замовники.

На скільки у Львові є попит на муралі?

Взагалі немає. В Києві їх багато: вони величезні, красиві і стали вже частиною культури. В Харкові та маленьких містах також досить не погано розвивається. У Львові своєрідна культура – галичанська – „стара архітектура = one love“ і „верніть нам бруківку на Бандери“. Через це з муралами складно.

Як технічно це узаконювати, та наскільки місто цьому сприяє?

Потрібно йти в ЦНАП і залишати їм заявку, яку вони погоджують, потім направляють до відділу архітектури та містобудування та ще в три підстанці.

Але переважно я роблю простіше: звертаюсь до відділу конкретного району з офіційним проханням і вони мені дають відповідь, що вони не проти. Тобто вони не дають дозволу, вони просто не проти, що і зазначають у документі.

Чи бувало таке, що до тебе підходять люди та запитують „А для чого Ви це робите?“

Так, постійно. Дуже багато людей підходять абсолютно з різними емоціями. Хтось каже, що в захваті та хотів би бачити більше самих робіт замість сумнівів стін чи графіті. Але є й такі, які кажуть, що краще б траву покосив, дорогу поклав. Переважно так ставляться старші люди, чомусь вони часто агресивні.

Чи важливі погодні умови?

Більше все залежить від температури: якщо температура нижче 5 градусів, малювати не вийде, бо фарба не висихне. Вологість не дуже впливає. Звісно, ідеальні умови, коли ти десь працюєш в затінку, а на вулиці сонячний день і температура 30 – тоді фарба чудово сохне. Але таке буває вкрай рідко.

Чим ти надихаєшся? Та звідки береш ідеї?

Я б сказав, що сублімую свою негативну енергію. Негативні переживання, агресію чи легку ненависть до консерваторів перетворюю в ідею, що б я хотів їм сказати. Так з'явився мій мурал з динозавром та надписом „Розкажи мені, що при динозаврах було краще“ як відповідь тим людям, які стверджують, що в „союзі“ жилося краще. Чіпляюсь за щось, що мені не подобається, і думаю, як це можна перетворити на щось позитивне, висміяти чи іронічно показати. Якщо говорити про платні замовлення, мені надають тематику, а я вже аналізую, які в мене асоціації виникають. Наприклад, освіта: сова, книжка, світло, відкривати щось нове, космос, Ілон Маск – і все, думки починають тягнути одну одну.

На скільки твоя праця оплачувана?

Якщо за моїм ескізом, десь 400 грн/м², якщо не за моїм – 500-600 грн/м². Це – якщо стіни до 20 м², якщо більше –

цина нижча. Звісно, я вважаю, що це б мало дорожче коштувати, бо за законом таке рахується як висотні роботи + творчість, але наші люди не готові платити. Фактично це лише в 1,5 раза дорожче, ніж просто перефарбувати стіну в однотонний колір, і все одно люди кажуть, що дорого. Але ж не може вартість бути нижчя за однотонний колір.

Які відчуття тебе переповнюють, коли ти працюєш над новим муралом?

Я знахджусь в моменті відчуття спокою, відсутності тривожності та розуміння, що ти робиш щось прикольне.

Чи можна це розглядати як постійну роботу?

Думаю, що так, але якщо ти найкращий і таких як ти можна на пальцях однієї руки порахувати. Я прагнусь до такого, але чи дійду до цього, ще не знаю. Але думаю, якби кожного дня займався цим, я б за рік вигорів, бо використав би усі свої ідеї та розчарувався в б людях.

Що найскладніше в цій роботі?

Люди, які не знають чого вони хочуть. А також неоціненність праці та нерозуміння, що твоя робота дійсно вартісна. Це переважно пов’язано з тим, що мое мистецтво не є базовою потребою для людей. Багато хто звик жити за принципом „я маю“, тому вони готові платити лише за це, а те що створюється для інших та суспільства виходить з зони їх розуміння

Andrii Bunyak über die Kunst der Wandmalerei in der Ukraine

Die Wandmalerei ist der Menschheit bereits seit dem alten Ägypten bekannt. Seit dem Anfang des XX. Jahrhunderts steht die Wandmalerei im öffentlichen Raum für die Spiegelung gesellschaftlicher Probleme. In Mexiko wurde ein künstlerisches Phänomen namens „Muralismo“ (dt. Muralismus) geboren, der im Laufe der 1920-1930er Jahre den Weg in Nordamerika und nach Europa fand. Auch in der Ukraine haben großformatige Wandgemälde – die Murale – speziell in den letzten Jahren an Popularität gewonnen.

Andrii Bunyak ist jemand, der in vier Jahren etwa 60 Wandbilder in verschiedenen Teilen der Ukraine gemalt hat. Er ist ständig auf der Suche nach neuen Orten und Ideen. Deshalb beschloss das Gel[:b]lau-Team mit dem Künstler über die Wandmalerei zu sprechen.

Aus dem Ukrainischen von Anna Gutsaliuk

Wenn jemand morgen mit dem Malen von Wandgemälden beginnen möchte, was würde er dafür brauchen?

Schönes Wetter, Ideen, Entwürfe und Materialien. Dann kann es losgehen!

Wie bist Du zu Wandgemälden gekommen?

Ich habe an der Ukrainian Leadership Academy studiert und dort tatsächlich etwas über Wandbilder gelernt. Als ich meinen Abschluss hatte, hatte ich den großen Wunsch, selbst eins zu erschaffen. Ich kam zu meiner Schule, sah eine Wand und bat den Leiter um Erlaubnis, sie bemalen zu dürfen. Ich wählte das Bild eines kleinen Prinzen, eines Fuchses und einer Rose mit der Unterschrift „Unterstütze deinen Planeten“. Es hat mir sehr gut gefallen, weil es wie eine Art Entwicklungsprozess war: Zuerst zeichnet man auf einem Stück Papier, dann an einer Leinwand und dann an einer Wand – ein sehr cooles Gefühl.

Wie groß ist die Nachfrage in Lemberg?

Null. In Kyjiw sind sie aber sehr beliebt: Wandgemälde sind riesig, schön und bereits Teil der Kultur geworden. In Charkiw und in kleinen Städten entwickelt es sich ebenfalls recht gut. Lemberg hat eine besondere Kultur – galizische. Für die Einwohner hier gilt: „Alte Architektur = one love“, daher ist es mit einem Mural schwierig.

Kam es schonmal vor, dass Leute zu Dir kamen und fragten: „Warum machen Sie das?“

Ja, die ganze Zeit. Menschen haben diesbezüglich auch ganz unterschiedliche Emotionen. Einige sagen, dass sie begeistert sind und mehr von solchen Arbeiten anstelle von traurigen Wänden oder Graffiti sehen möchten. Aber es gibt auch diejenigen, die sagen, dass es besser wäre, etwas Nützliches zu machen wie Gras zu mähen oder eine Straße neu zu pflastern. Meistens werde ich von älteren Menschen so behandelt, sie sind oft aggressiv.

Sind die Wetterbedingungen wichtig?

Besonders die Temperatur: Wenn sie unter 5 Grad liegt, funktioniert die Malerei nicht, da die Farbe nicht trocknet. Die Luftfeuchtigkeit beeinflusst nicht viel. Ideale Bedingungen sind natürlich, wenn man an einem sonnigen Tag im Schatten arbeitet, bei 30 Grad – da trocknet die Farbe perfekt. Dies ist jedoch äußerst selten.

Woher bekommst Du Inspiration? Und woher nimmst Du Deine Ideen?

Ich würde sagen, dass ich meine negative Energie verarbeite. Ich verwandle negative Gefühle, Aggression oder leichten Hass in eine Idee, etwas, das ich sagen möchte. So zum Beispiel entstand mein Wandbild mit einem Dinosaurier und der Aufschrift: „Erzähl mir, dass es damals bei den Dinosauriern besser war“ als Antwort für die Menschen, die behaupten, dass das Leben in „UdSSR“ besser gewesen sei. Ich klammere mich an etwas fest, was ich nicht mag, und ich überlege, wie ich es in etwas Positives, Lustiges oder Ironisches verwandeln kann.

Was ist das Schwierigste in diesem Job?

Kunden, die nicht wissen, was sie eigentlich wollen. Und auch die Fehleinschätzung der Arbeit und das fehlende Verständnis, wie wertvoll meine Arbeit wirklich ist. Dies liegt hauptsächlich daran, dass meine Kunst kein Grundbedürfnis der Menschen ist.

phantastische Schriften und wo sie zu finden sind

E rinnert ihr euch an die magische Welt von Harry Potter? Dabei geht es um Gut und Böse, um Freundschaft und Arroganz sowie um Hilfestellung und Zugehörigkeit. Die erfahrenen Zauberer beherrschen in der Geschichte von J. K. Rowling nicht nur die **Zauberkunst**, sondern auch die Kunst des Schönschreibens. Das stimmt, die Mitteilungen von Magier sind mit lesbarer, akkurate und eleganter Handschrift verfasst, die Briefe werden mit einer zugespitzten seltenen **Schreibfeder** geschrieben und die Umschläge – mit prachtvollen Familiensiegel versehrt. Die Würze liegt auch darin, dass die Post in dieser fabelhaften Welt ausschließlich mit Eule verschickt wird. Die Zauberer besitzen einen unverwechselbaren Stil, nicht wahr?

In unserer Welt ist das Schönschreiben auch eine magische Kunst. In seinem berühmten Stanford-Vortrag erzählte Steve Jobs, welches Ereignis sein

Leben komplett verändert hat. Steve hat zwar das Studium im College nach 6 Monaten geschmissen, aber nichtsdestotrotz besuchte er nur ein einziges Unterricht 18 Monate lang freiwillig. Was glaubt ihr, welcher Kurs hat ihn zutiefst beeindruckt? Richtig, das war ein **Kalligraphie** Unterricht. Steve erzählte:

„Ich erfuhr von Serif- und Sans-Serif-Schriften. Lernte, wie man den Abstand zwischen verschiedenen Buchstabenkombinationen anpasst. Erfuhr, was großartige **Schriften** großartig macht. Es war wundervoll, historisch, kunstvoll dezent auf eine Weise, die Wissenschaft nicht einfangen kann, und ich fand es faszinierend.“

Als Student wusste der Erfinder von Apple nicht genau, wie dieses Wissen für ihn in der Zukunft nützlich sein wird. Mit der Zeit hat Kalligraphie aber einen festen Platz in seinem Leben gefunden: „Nichts davon hatte jemals die Aussicht, irgendwie praktische Anwendung in meinem Leben zu finden.“

MR. H. POTTER
The Cupboard
4. Private
Little S.

Enjoy
THE LITTLE
Things

Olga
Potsiluiko

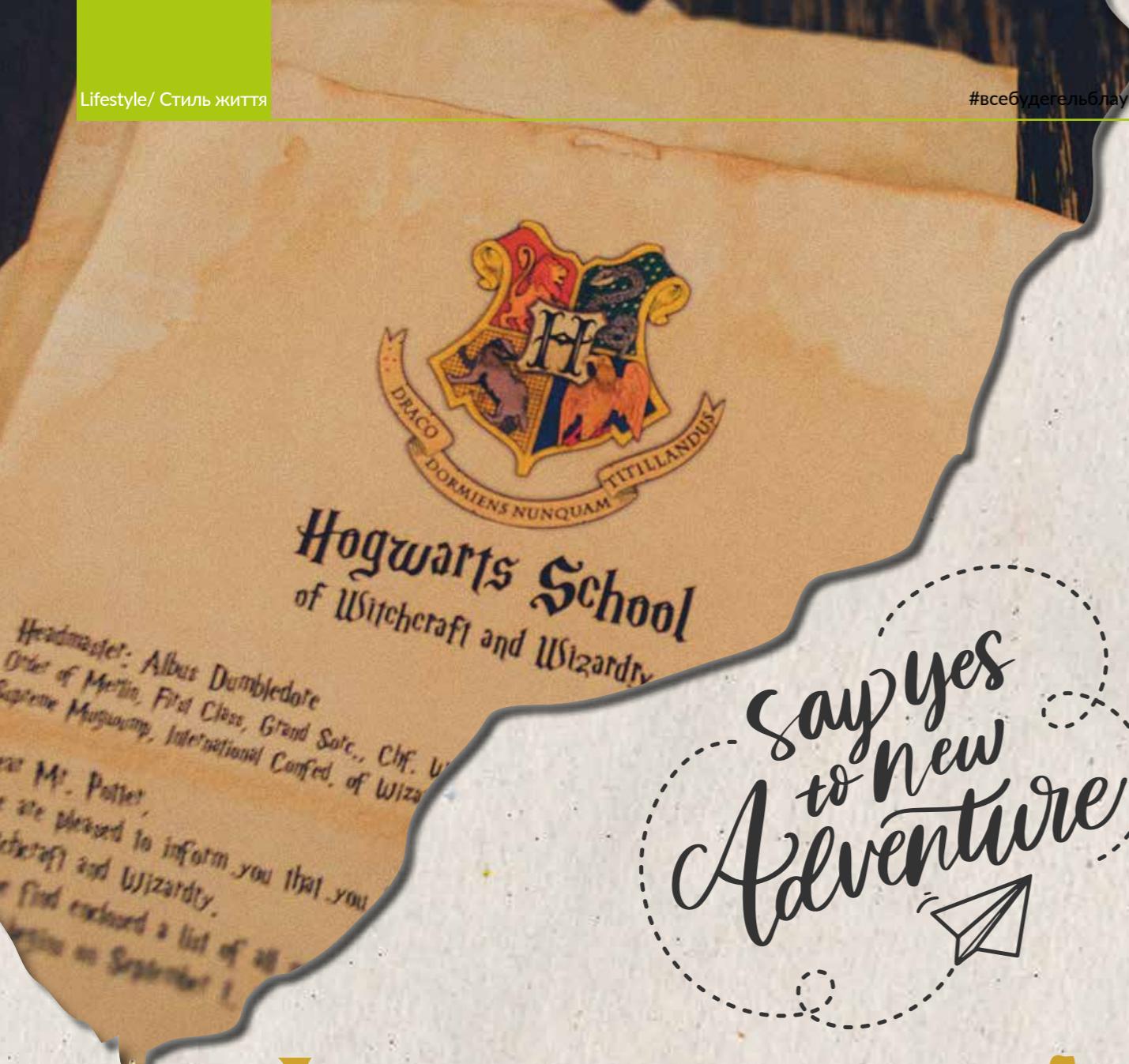
Magic

Aber zehn Jahre später, als wir den ersten Macintosh-Computer entwarfen, ergab sich die Gelegenheit. So entstand der erste Computer mit schönen Schriftzeichen. Hätte ich damals nicht das Studium abgebrochen, hätte der Mac niemals die verschiedenen Schriftarten und **Schriftzeichen** mit proportionalen Abständen bekommen. Und hätte Windows den Mac nicht einfach kopiert, hätten sie wahrscheinlich auch keinen anderen Personal Computer“, – sagte Steve Jobs.

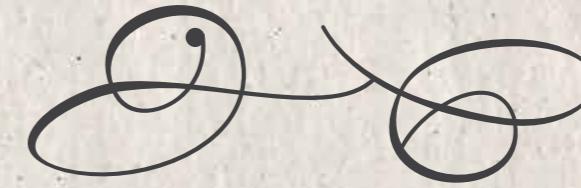
Die eigenwilligen Buchstaben kann man in einer Werkstatt, online oder auch selbstständig zu Hause zähmen. Könnt ihr euch an die Zeit von **All Night's** erinnern, wo viele Teilnehmer ihr erstes Bild unter der Einweisung vom erfahrenen Künstler erschaffen haben? Heutzutage ist diese Option online verfügbar: Wir können jetzt unseren eigenen kalligraphischen Sketch von Zuhause aus erstellen. Eine Art des Schönschreibens können wir uns dabei selbst aussuchen: ob Handlettering, Brushlettering oder Digitallettering – alles steht uns zur Verfügung.

Die Kunst mit den **phantastischen** Schriften geschickt umzugehen wird unsere Geschenkideen zu den exklusiven Gegenständen machen. Wie angenehm ist es eine persönlich gestaltete Geburtstagskarte zu erhalten, die mit **kalligraphischer Schrift** geschrieben ist, oder eine individuell bemalte Tasse, oder ein motivierendes eingerahmtes Handlettering-Zitat, was perfekt ins Wohnzimmer passt. So eine kreative Aktivität kann man auch gemeinsam mit der ganzen Familie ausüben.

Zum ersten Blick wirken die phantastischen Schriften sehr unabhängig, geschmackvoll und graziös aus. Mit der genauen Betrachtung sehen wir aber, dass jeder **Buchstabe** sehr verspielte, lebhafte und positive Natur hat. Wir können uns mit diesen fabelhaften Geschöpfen gerne anfreunden, in dem wir sie wirklich zutiefst bewundern ■

Фантастичні шрифти та де їх шукати

Пам'ятаєте магічний світ Гаррі Поттера? В ньому йдеться про добро і зло, дружбу і зверхність, допомогу та єдність. А ще про те, як досвідчені чаклуни вправно володіють не лише чарівними паличками, а ще й мистецтвом красивого письма. Листи магів написані розбірливим, гарним і чітким почерком, виведені загостреним фамільним пером та скріплі міцною сургучевою печаткою. Родзинка в тому, що така пошта доставляється виключно совами. Ох, скільки тут стилю і шарму, погодьтесь!

Каліграфіче письмо вважається мистецтвом навіть у нашому світі. Недарма Стів Джобс після припинення навчання в коледжі вільно відвідував лише один курс. Як ви думаете, який? Правильно – це заняття з каліграфії. Його захоплення предметом відчутно в кожному слові стенфордської промови: „Я дізнався про шрифти із засічками та без них, все про відступи між різними комбінаціями букв, про те, що робить прекрасну каліграфію – прекрасною. Вона була чарівною, як в старих книгах. Мистецькі випусканою, у спосіб неосяжний для науки. І це мені здалося надзвичайним“.

Тоді винахідник Apple навіть не здогадувався, що цей інтерес так вплине на користувачів персональних комп'ютерів. Бачите, як важливо мати різноманітні хобі. You never know ;)

„Я й не сподівався, що ці знання коли-небудь застосовуватиму у моєму житті. Але через десять років, коли ми розробляли перший комп'ютер Macintosh, все це стало в пригоді, і ми втілили все це у Мак. Це був перший комп'ютер з красичною типографією. Тож, якби я не пішов на той курс у коледжі, Mac ніколи б не мав кілька гарнітур чи шрифтів з пропорційними відступами. А оскільки Windows просто скопіювали з Mac, то ймовірно, що жоден персональний комп'ютер не мав би цього. Якби я не залишив коледж, я б ніколи не потрапив на цей курс каліграфії, тож персональні комп'ютери могли б і не мати теперішньої чудової типографії“ – повідомив Стів Джобс.

Приборкати норовливі літери можна в художній майстерні, онлайн або навіть самостійно. Ще пам'ятаєте популярність творчих вечорів ArtNight, де під керівництвом досвідченого художника-ілюстратора кожен охочий створює свій перший малюнок? Зараз така опція доступна всім: не покидаючи власного дому можна створити перші каліграфічні скетчі за віртуальними вказівками викладача. Вибрати с з чого: існує безліч видів красивого письма – це і Hand Lettering, Brush Lettering і Digital Lettering, в залежності від обраних матеріалів та інтересу.

Вміння вправно підкорити собі фантастичні шрифти зробить ваші подарунки ексклюзивними: як приемно отримати вітальну листівку, написану красивим оригінальним почерком, чи чашку, розписану саме для вас, чи влучну цитату в рамці за склом. До цього магічного процесу можна і бажано залучити всю родину, особливо маленьких діток. Це не тільки розвиває творчі здібності, а ще й покращує дрібну моторику руки.

На перший погляд, фантастичні шрифти виглядають велично, незалежно та елегантно. Придивившись детальніше помітно, що кожна літера дуже грайлива, непосидюча та гомінка. З ними можна легко подружитися, якщо продемонструвати їм своє шире захоплення

Фотографія: чарівний світ мистецтва писання світлом

Фотографія... її називають магією миті, мистецтвом застиглих моментів. Особисто я люблю її за можливість зануритися в інший світ, дати волю уяві, розглядаючи пошарпані, чорно-білі фотографії моїх бабусі й дідуся. Вона дає можливість утримувати не лише миті, але й людей, яких уже давно немає поруч з нами у житті.

З грецької слова „фотографія“ буквально означає „писати світлом“, оскільки саме світло є визначальним інструментом її створення. Уся технологія фотографії побудована на законах оптики. Найперші кадри робилися камерами-обскурами, для яких монтували спеціальний ящик, і світло до нього потрапляло крізь маленький отвір. На протилежну від отвору стіну проектувалося обернене зображення того, що було розташоване ззовні. На звання батька фотографії претендує Жозеф Ньєпс. Спроби зафіксувати зображення на площині за допомогою вдосконаленої камери-обскури були зроблені ним ще у 1820 році, а перше зображення збереглося і до сьогодні. До речі, найпершу фотографію, яка називається „Вид із вікна“, фотограф робив майже вісім годин. Її можна побачити в музеї у Франції, і саме вона вважається початком фотографічного мистецтва.

Перші фотографії були чорно-білими. Кольорові з'явилися в середині XIX століття. Людина, що перетворила фотографію з ремесла у загальнодоступне захоплення, була банківським службовцем на ім'я Джордж Істман. Він поставив собі завдання спростити цю кропітку роботу і здійснив революцію у фотографії, а саме:

сконструував і вивів на ринок любительську фотокамеру „Kodak“. Так в Америці почалося масове виробництво. Рекламним слоганом компанії була фраза: „Ви натискаєте кнопку, ми робимо все інше!“ Пізніше була винайдена фотоплівка, і це змінило імперію фотографії. Однак згодом компанія „Kodak“ відстала у розвитку цифрової фотографії й це підірвало її основний бізнес – виробництво фотоплівок. Вони ще й досі мають попит, але є вже далеко не першими на світовій арені.

Від самого початку винайдення і до сьогодні фотографія коливається між двома світами: достовірним висвітленням подій та пошуком нових способів вираження. Уже наприкінці XIX століття фотографи починають усвідомлювати, що справжня ідея полягає не лише у механічному натисканні на кнопку, тому починають окреслювати для себе правила знімкування, розвивати напрямки та жанри й запроваджувати окремі техніки.

Документальна фотографія є однією із важливих жанрів фотомистецтва. Воєнне зі світлинами минулих століть сьогодні працюють історики, дослідженнями важливі історичні моменти, побут та звичаї суспільства. Соціальна документальна фотографія набула популярності на початку ХХ століття. Фотографи почали використовувати камеру як інструмент для соціальних змін, прагнули закарбувати пам'ятні моменти, висвітлити нерівність або несправедливість, чи зафіксувати людей в умовах військових конфліктів. Серед найвпливовіших українських документалістів слід зазначити Георгія Костіна, Бориса Михайлова, Єфрема Лукацького, Сергія Лебединського та Владислава Краснощока.

Поняття „художня фотографія“ з'явилося дещо пізніше. Фотомитці прагнули зробити знімки естетичними за допомогою художніх фотообробок та технік ретуші. Художня фотографія не передає об'єктивної дійсності, а навпаки показує спеціально підготовлені перед зйомкою сцени. Ці фотографії несуть у собі певну ідею, сенс і характер, а також передають настрій фотографа. У цьому виді мистецтва обробка вважається почерком митця – натомість у документалістиці

Текст:
Регіна Гірліх

Повну версію статті
читайте на нашему блозі:
www.gelblau.net/blog

вона не вітається. Відомими українськими майстрами художньої фотографії є Саша Самсонова, Кейт Андервуд, Дмитро Богачук, Соня Плакідюк, Сергій Сараханов, Давід Дубніцький, Олег Oprishko.

Спершу художники доволі прискіпливо ставилися до фотографів, але не варто забувати, що фотографія вагомо вплинула на розвиток імпресіонізму. У час, коли більшість майстрів наполегливо працювали у студіях, імпресіоністи брали фарби та мастихіни та виходили на природу. Моне щодня у різний час доби ішов у одне і те саме місце, щоб зобразити його максимально реалістичним. Фотографія стала не просто технічною можливістю відтворити певні події, для фотохудожників це була спроба створити картину без полотна і фарб, змінити реальність, показати чуттєвість через об'єктив.

Одним із, мабуть, найважливіших етапів у розвитку фотографії та її класифікації є перехід від модернізму до постмодернізму. Цей період став початком створення нових жанрів фотографії. Тут ми можемо споглядати чіткіший розподіл документальної, художньої та концептуальної фотографії, а також вважати фотографів митцями або репортерами.

Мистецтво концептуальної фотографії полягає в ідеї, яка спонукає глядача до інтелектуального осмислення побаченого. Про цей жанр не говорять категоріями краси. Тут не використовуються художні візуальні засоби чи художні обробки. Це насамперед можливість експериментів, нескінченне поле для нашого сприйняття світу. Важливими представниками концептуальної фотографії вважаються Сергій Мельниченко, Вікторія Сорочинські, Валентин Бондарчук, Максим Дондюк.

Також важливим напрямком у фотомистецтві є **вулична фотографія**. Перші спроби зафіксувати моменти із життя міста були ще у XIX столітті.

Фотограф ставив собі за мету закарбувати розміті постаті людей або зафіксувати порожні вулиці. Немає загальноприйнятого визначення цього жанру, але загалом, це має бути непостановочне, незманіпульоване, незрежисоване фото життя людей або їх діяльності в публічному просторі. Найвідомішими представниками цього жанру є Олександр Чекменьов, Борис Савельєв, Михайло Палінчак, Тарас Бичко.

Фотосвіт змінився, змінилися й люди в кадрі, але бажання фіксувати щасливі події та миті життя залишається незмінним. Тож, посміхніться!

Fotografie: Die Magie des Augenblicks

Fotografie. Die Kunst der Momentaufnahme. Ich persönlich liebe sie für die Möglichkeit, in eine andere Welt einzutauchen, der Fantasie den freien Lauf zu lassen während ich die schäbigen Schwarz-Weiß-Aufnahmen meiner Großeltern betrachte. Sie ermöglicht uns, nicht nur Momente festzuhalten, sondern auch Menschen, die schon lange nicht mehr bei uns sind. Aus dem Griechischen bedeutet „Fotografie“ wortwörtlich „mit Licht schreiben“, denn Licht selbst ist das bestimmende Werkzeug für die Entstehung einer Aufnahme. Die ganze Technik basiert auf den Gesetzen der Optik. Die allerersten Aufnahmen wurden mit den sogenannten Cameras obscuras gemacht, für die eine spezielle Box montiert wurde, in welche das Licht nur durch ein kleines Loch durchdringen konnte. Ein umgekehrtes Bild von dem Fotoobjekt wurde auf die gegenüberliegende Wand projiziert.

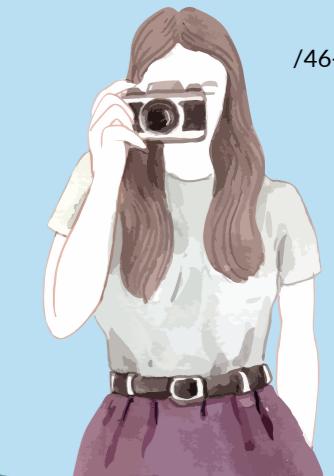
Joseph Niépce gilt als Vater der Fotografie, der zu Recht nicht nur ihr Erfinder, sondern auch der erste Fotograf der Welt ist. Seine Versuche, ein Bild im Flugzeug mit einer fortschrittlichen Kamera aufzunehmen, wurden bereits im Jahr 1820 unternommen. Übrigens hat der Fotograf fast acht Stunden lang für das erste Foto gebraucht, das „Blick aus dem Arbeitszimmer“ heißt. Es ist bis heute erhalten geblieben und kann in einem französischen Museum betrachtet werden. Genau dieses Bild zeichnet den Beginn der fotografischen Kunst.

Anfangs gab es nur die Schwarz-weiß-Aufnahmen. Die Farben folgten ein wenig später, in der Mitte des 19. Jahrhunderts. Der Mann, der die Fotografie von einem Handwerk zu einem populären Hobby gemacht hat, war ein Bankangestellter namens **George Eastman**. Er stellte sich der Aufgabe, diese aufwändige Technologie zu vereinfachen und die Fotografie zu revolutionieren.

Es gelang dem Unternehmen The Eastman Dry Plate and Film Company die erste Kodak Kamera dem amerikanischen Markt vorzustellen und somit den Durchbruch zu erzielen. Der Werbeslogan des Unternehmens lautete: „Sie drücken den Knopf, wir machen den Rest“ (You press the button, we do the rest). Später wurde der Film erfunden, was dem Namen „Kodak“ noch größeren Platz sicherte. Wegen

Digitalisierung brach allerdings das Kerngeschäft des Unternehmens zusammen: Die Produktion der Fotofilme war auf einmal nicht mehr so stark gefragt, und Kodak geriet in den Rückstand.

Wenn man Fotografie als Kunst betrachtet, muss man sich mit ihrer Vielseitigkeit befassen. Von Beginn der Erfindung bis heute pendelt die Fotografie zwischen zwei Welten: der zuverlässigen Berichterstattung und der Suche nach neuen Ausdrucksformen.

Berühmte Fotografen unseres Jahrhunderts:

Mick Rock
Patrick Demarchelier
Elliott Erwitt
Gregory Colbert
Annie Leibovitz
Mario Testino
Paul Nicklen
Steve McCurry
Hiroshi Sugimoto
Cindy Sherman
Don McCullin
David Bailey
Andreas Gursky
Sebastião Salgado

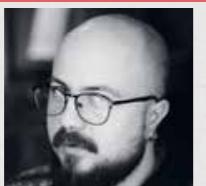
Regina Görlich

Nicht aus jeder Aufnahme wird allerdings ein Kunstwerk. Es braucht tatsächlich einen Künstler mit vielen Fähigkeiten, wie z.B. die Fähigkeit sorgfältig die Themen zu selektieren, eigenartige Vision zu entwickeln oder Aufmerksamkeit auf das wichtigste zu lenken. Diese Fähigkeiten werden durch ständiges Ausprobieren und Üben trainiert. Ein Fotograf muss darüber hinaus den Charakter der porträtierten Menschen gut einschätzen, den genauen Augenblick der **Selbstoffenbarung** durch Haltung, Mimik, Gesichtsausdruck und Perspektive fangen können. Schließlich muss Fotograf das Gefühl für Technik und Ästhetik gut vereinen, und Genauigkeit und Schärfe lieben.

Die Welt der Fotografie hat sich verändert, die Menschen genauso, aber der Wunsch, glückliche Lebensereignisse festzuhalten, ist geblieben. Deswegen: Bitte lächeln!

Comics

**Ви любите комікси так, як люблю їх я?
Читайте українське!**

Ostap
Mykytiuk

От і настав час вийти і нарешті поговорити про те, що я люблю найбільше. Про комікси. І не просто про комікси, а про цілу нішу, яка з'явилась в українському книговиданні й набирає шалених обертів. Віднедавна, коли кажуть про комікси українською, то в уяві постають уже не україномовні адаптації всесвітньо відомих коміксів Marvel, DC чи для найбільших гурманів той самий „Відьмак“ або „Sandman“ Ніла Геймана, а саме українські комікси (вони ж мальописи, вони ж графічні романи).

Про трійку коміксів, які вразили й сподобались мені найбільше, я зараз і розповім.

«Орден Лицарів»

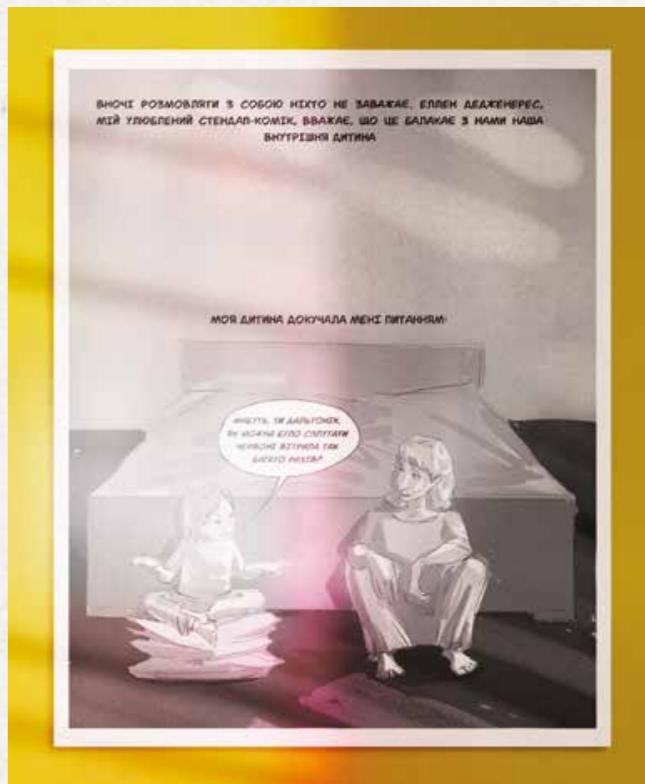
Роман Крижанівський

Почну, як і годиться з найуніверсальнішого, а саме мальописів, які буде цікаво прочитати як дорослим, так і дітям. Це серія «Орден Лицарів» Романа Крижанівського, проілюстрована художником Денисом Волощуком. Автор знайомить нас з шістьма кроликами-супергероями, які одного разу опинились в одному місці й в один час, у світі дуже схожому на наш. Кожен з кроликів володіє унікальними можливостями, серед них є: самурай, „кролик-джеймсбонд“, непревершений злодій, супервинахідник, старенький мудрець і „індіана-джонс-на-мінімалках“. У кожного з них є своє тотемне звірятко, яке допомагає їм впоратись із черговим порятунком світу. Халепи, у які вони потрапляють, до речі, оформлені не зовсім у комікс, автор філігранно огортає їх у текст, злегка доповнюючи ілюстраціями найважливіших моментів. Це додає виданню свого шарму. Наче перші крохи немовляти у великий і незвіданий світ коміксів.

«Колоніст. Бути людиною.»

Ярко Філевич

На друге місце потрапив мальопис Ярка Філевича «Колоніст. Бути людиною». Уявіть далеке-далеке майбутнє. Людство сянуло прогресу достатнього, щоб покинути рідну планету у пошуках інших цивілізацій у безкрайому космосі. А тепер уявіть, що весь космос вважає їх дикунами, а їх технології примітивними. Їх не признають і називають конкістадорами. Але проминає ще кілька тисяч років, і в критичній ситуації апокаліптичних масштабів розвинені цивілізації звертаються за допомогою до одного з них. Його ім'я Таус. І він дослідник. Єдиний, хто здатний мислити нетипово. Йому доведеться рятувати цілу систему від неминучої загибелі. Але робити це не дуже легко, якщо тобі хочуть завадити місцеві хулігани. Цей комікс виконаний у досить цікавій техніці монохрому: жовта основа і чорні контури — це додає мальопису унікального настрою і доповнює захоплення від динамічної історії.

«Все це триватиме далі»

Вира Кордоба

Я, насправді, відчуваю невимовну радість, що в Україні нарешті почали з'являтися цікаві комікси на кшталт цих. Своїм різноманіттям стилів й історій, які доносять автори, вони вже зараз можуть позмагатись за аудиторію з мастиондонтами індустрії.

Головне вірити. І пам'ятати, що своє — рідне!

Comics nehmen weltweit einen wichtigen Platz in der Literatur- und Filmindustrie ein. Auch in der Ukraine erscheinen Comics und Graphic Novels mehr denn je auf den Regalen der ukrainischen Buchhandlungen und gewinnen stets die Leserherzen.

Dabei gibt es eine große Auswahl sowohl von weltbekannten ins Ukrainische übersetzten Werken als auch von rein ukrainischen Produkten mit eigenen einzigartigen Charakteren und Geschichten.

Жити як у музеї: київський пенсіонер перетворив свій під'їзд на Версаль

Katarzyna Zelman

Художня ліпнина з позолотою на стінах та стелі, античні колони, панно з пальмами та фонтанами можуть пасувати не лише до музеїв чи середньовічних замків, а навіть до звичайної багатоповерхівки у спальному районі Києва. Зовні сіра, типова для радянської епохи будівля всередині виглядає як графська резиденція. Важко повірити, що такої метаморфози самотужки доконала лише одна людина — мешканець цього ж будинку Володимир Чайка.

Усе почалося з того, що чоловік вирішив зробити ремонт на своєму поверсі. Але не тільки побілити стіни й стелю, а якось оздобити, повісити картини ... Тоді не думав, що перетворить під'їзд на палац. Володимир завжди обожнював історію та мистецтво 16-18 століть, особливо вишукані декорації того часу. Навіть приходячи до театру, завжди приглядався, як усе оформлено, оздоблено. „Мені здавалося, що створення такої краси — це щось надзвичайне і нереальне, не думав, що зможу робити це сам“.

Працюючи у депо київського метрополітену, Володимир познайомився з чоловіком, який займався ліпниною та навчив його створювати різні фігури і подарував форми для відливання. Відтак, майстер почав застосовувати вивчену технологію у власному під'їзді. Почав зі свого, сьомого поверху.

Сьогодні більшість поверхів цього будинку нагадують Версаль. На сьомому поверсі — ціла картинна галерея: 16 репродукцій відомих жіночих портретів. Усі обрамлені у власноруч виготовлені рамки з позолотою. На інших поверхах — картини з дитячих казок, копії шедеврів Леонардо да Вінчі, Рубенса, Нікола Ланкре. Навіть сміттєпровод майстер переробив на античну колону. Сусіди навіть соромилися викидати туди сміття, виносили на вулицю. „Дехто каже, що стиль моїх робіт схожий на бароко, але я не згоден — це мій власний стиль, — вважає майстер, — я не роблю жодних ескізів, нічого не планую, просто роблю так, як мені подобається, як відчуваю. Часто все переробляю. Свій поверх Володимир переробляв кілька разів. Зараз він — у зелених і золотих барвах. „Коли зима, сіро, на моїх сходових клітці — літо.“

А у спекотну пору такі кольори дають відчуття свіжості, навіть прохолоди.“

„Ремонт“ під'їзу у Володимира затягнувся на 20 років. Наразі „дійшов“ до четвертого поверху. Чи вдається дійти до першого, не знає. Сміється, що його пенсії може не вистачити. Стільки усього треба — гіпс, фарби, барвники, пензлики, інструменти ... Володимир усе робить за власний кошт і власними руками. Грошей чи допомоги від сусідів не хоче. Бо тоді улюблена справа перетворилася б на виконання замовлення. „Я працюю, коли можу і коли маю натхнення. Часто все переробляю, якщо якийсь елемент не гармоніє. Для мене це не важко, навпаки — велике задоволення, заняття для душі.“

Сам майстер живе у звичайній двокімнатній квартирі, без ліпнини та позолоти. У такому помешканні, вважає він, гіпсові декорації просто не пасуватимуть. У маленький, затишний квартирі пан Чайка почувається дуже комфортно. „Я нізащо б не хотів жити в замку, бо це незатишно, не по домашньому. А от у музеї я б жив із задоволенням! Мав би у ньому невеличку кімнатку, аби в будь-який момент можна було вийти й помилуватися картинами, оздобою.“ Володимир має маленьку і, як каже, нездійсненну мрію: щоб у його сірому, спальному районі замість безликіх і безбарвних висоток повстали житловий будинок-музей: для звичайних сімей, малозабезпечених, багатодітних. Одну частину такої будівлі займали б звичайні квартири, а в іншій знаходилися б картинні галереї, музей, патіо, фонтани.

Сьогодні у славному під'їзді знімають сцени до фільмів, сюди частенько навідується туристи та й кияни приходять помилуватися і фотографуватися.

„Мене найбільше тішить, що приходить багато молоді. Я охоче все показую і розповідаю. Приємно, що можу когось надихнути на те, щоб зробили свій дім красивішим. Не обов'язково робити це у такому ж стилі, як я. Це питання смаку. Можна зробити по своєму. Головне — щоб око і душу радувало“ ■

Übersetzt von Afina Khadzhynova

Wie in einem Museum

Malerische Vergoldung der Wände und Decken, antike Säulen, prachtvolle Fresken passen nicht nur in Museen oder mittelalterliche Schlösser, sondern auch in das übliche Hochhaus in einem Kyjiwer Wohngebiet. Außen – das typisch sowjetische Grau, innen – die Residenz eines Grafen. Erstaunlicherweise wurde diese Metamorphose durch den einfachen Hausbewohner, Wolodymyr Tschaika, erschaffen.

Es begann mit der Reparatur der Etage. Die Wände und die Decke neu streichen war allerdings nicht genug. Es folgten Bilder und andere Dekorationen der Räumlichkeit. Wer hätte gedacht, dass der einfache Flur-Raum in ein Palast umgewandelt wird? Offensichtlich gefiel dem Wolodymyr die Geschichte und Kunst des 16.–18. Jahrhunderts, insbesondere der damalige exquisite Stil der Innenausstattung. Die Theaterbesuche dienten als Ideenquelle. „Es schien mir außergewöhnlich zu sein, solche Schönheit zu schaffen – ich hätte nie gedacht, dass es mir gelingen könnte.“

Seine schöpferische Kompetenz wuchs dank Bekanntschaften, welche Wolodymyr während der Arbeit im U-Bahn-Depot in Kyjiw machen konnte. Also begann der Meister, die erlernte Technologie auf dem Flur der siebten Etage neben seiner Wohnungstür anzuwenden.

Heute ähneln die meisten Stockwerke dieses Gebäudes dem Versaille. Im siebten Stock befindet sich eine ganze Kunstsammlung: 16 Reproduktionen berühmter Frauenporträts. Alle sind in handgefertigten vergoldeten Rahmen umrandet. Auf den anderen Etagen – Gemälde aus Kindermärchen, Kopien von Meisterwerken von Leonardo da Vinci, Rubens, Nicolas Lancret. „Einige Leute sagen, dass der Stil meiner Werke dem Barock ähnelt, aber ich stimme nicht zu – dies ist mein eigener Stil“, sagt der Meister. „Ich mache keine Skizzen oder Pläne, sondern ganz nach Gefühl.“ Die eigene Etage hat Wolodymyr mehrfach renoviert: Aktuell ist alles im Grün und Gold. Im

nasskalten Winter ist der Stockwerk – ein Stück Sommer. Bei unerträglicher Hitze geben die Farben das Gefühl von Frische.

Die Renovierungsarbeiten im Haus dauern bereits 20 Jahre. Zur Zeit ist der vierte Stock an der Reihe. Wolodymyr zweifelt, dass seine Rente für die Kostendeckung reichen kann. Gips, Farben, Farbstoffe, Pinsel, Werkzeuge und vieles mehr sind für die Arbeiten notwendig und werden von dem Mann selbst angeschafft. Er akzeptiert weder Geld noch Hilfe von Nachbarn. Denn dann verwandelt seine Lieblingssache in eine Bestellung. „Ich arbeite je nach Laune und Inspiration. Das fällt mir überhaupt nicht schwer, sogar umgekehrt – das bringt mir wahre Freude.“

Der Meister selbst lebt in einer simpel eingerichteten Zweizimmerwohnung. In eine solche Wohnung, glaubt er, passen die prachtvollen Gipsdekorationen einfach nicht. Herr Tschaika fühlt sich allerdings sehr wohl: „Ich möchte nicht in einem Schloss leben, es wäre zu ungemütlich. Aber in einem Museum – liebend gerne! In einem Zimmerchen, aus welchem ich jederzeit rausgehen könnte um die Gemälde zu sehen.“

Wolodymyr hat einen kleinen, aber ziemlich unrealistischen Traum: In seinem grauen Wohnblock die gesichtslosen, farblosen Wolkenkratzern mit einem Haussmuseum zu ersetzen, in welchem einfache, geringverdienende Großfamilien mit vielen Kindern wohnen dürften. In einem Teil dieses Haussmuseums gäbe es eben die Wohnungen, und in dem anderen – Kunstsammlungen, Brunnen und prachtvolle Patios.

Heute werden im prächtigen Hauseingang die Filme gedreht, Touristenfotos gemacht, Besuche durch anderen Einwohner Kyjiws gestattet. „Ich freue mich so viele junge Leute kommen sehen. Ich zeige und erzähle gerne alles. Es ist schön, jemanden zu inspirieren, sein Zuhause schöner zu machen. Es muss natürlich nicht genauso sein, es ist reine Geschmackssache. Aber die Hauptsache ist, das Auge und die Seele zu erfreuen“ ■

Сергій Радкевич

Мої роботи – це діалог зі світом

Maria
Szolomycka

Простір також може говорити. Посеред багатовимірного галасу міст, у круговерті повсякденного зупиняєшся раптом перед чимось, що цілком виходить поза твоє сьогодення: тіло Ісуса, перетворене на мішень, очі, в яких розлився горизонт, рука, що благословляє твій день, обличчя святих, фрагменти тіла, живого, рухомого, які говорять з тобою ... Можеш затриматися на хвилину, подумати: „А що є там, поза моєю зайнятістю?“

Для художника Сергія Радкевича стріт-арт – не тільки мистецтво, а й спосіб самовираження, діалог зі світом. „Просто йдеш у місто, бо розумієш, що в тебе є бажання про щось поговорити й за допомогою малюнку говориш. Незалежно чи це хтось фінансує, це персональне волевиявлення, політичне, релігійне. У вуличному мистецтві ти працюєш зі середовищем, заспокоюєш його, проводжуєш, поправляєш“.

Крім приватних колекцій та галерей сучасного мистецтва роботи Сергія знаходяться просто на стінах багатьох міст України, Німеччини, Польщі, Франції, Швеції. На його праці можна натрапити у найнесподіваніших місцях: у центрі міст, у підвалах, на зупинках, на покинутих будинках, у полі... Художник каже, що закинуті будівлі мають особливу атмосферу, дають повний діалог зі самим собою, спокій, відчууття простору і часу, можливість послухати тишу.

У працях Сергія багато релігійної тематики: створення світу, смертні гріхи, зображення святих зі строгими аскетичними обличчями – у поєданні з геометричними формами вони набувають сучасних абстрактних форм. „Перед тим, як малювати когось святого, читаю про нього. Святі мене цікавлять насамперед як люди з реальною історією, які свідомо жертвували своїм життям, йшли на муки... Хотів би зрозуміти, що відчуває людина, котра посвячує своє життя“.

Сергій каже, що у дитинстві був атеїстом, збирався стати археологом і слідуючи моді, малював графіті, зазвичай, просто своє ім'я „Teck“. Погляди змінилися, коли під час навчання у Львівській академії мистецтв, Сергій розписував церкву, а водночас робив працю з монументально-го живопису і звісно графіті. „Це була праця в трьох, абсолютно не

зв'язаних між собою площахах. Тоді подивився на своє місце в житті цілком по-іншому, подумав, що малювання свого імені було егоїстичним вираженням. Хотів би робити щось більше“.

Нині роботи Сергія Радкевича говорять насамперед про внутрішнє: людина, пошук себе, існування поза матерією. Художник хоче, щоб люди, ос особливо молодь, задумувалися, що існує не тільки оци матеріальний світ, є щось поза ним.

Сергієві праці – це також маніфест проти насильства. Сред робіт, присвячених жертвам Майдану, картина, що зображує плащаницю Ісуса на простріленому силуеті. „Люди дуже часто поводяться як звірі. Мені важливо зрозуміти, звідки береться ця агресія, коли людина вчиться стріляти, використовуючи як мішень силует людини, вчиться цілити просто в серці, в печінку...“ Картини Сергія говорять, що насильство сьогодні є проблемою всього людства – не прив'язане до певної країни, ані нації. Коли у Франції малював Св. Діонізія з відірваною головою, пояснював людям: „Насильство – це проблема і французів, і українців“.

А баварське місто Фрайзінг надихнуло художника на створення серії картин „Листи з України“. На змішаній з клеєм землі Сергій малював пейзажі спокійної та мирної Баварії й підписував короткою новиною з України, де вже йшла війна, гинули люди.

У Сергія є задум: у місцях, де загинуло багато людей, створити архітектурний об'єкт, який би складався з частин викройок військового одягу реальної людини, котра там померла або котра там вижила... Фрагменти одягу – як символ знівеченої людського тіла і людської жорстокості.

Сергій каже, що головною метою його праць є можливість розпочати діалог: „Мистецтво повинно бути трохи маніпулятивним, у хорошому розумінні слова. У мене немає цільової аудиторії, але є бажання донести свою думку і вийти на діалог“.

Художник не лічить намальованих картин і не переймається, чи довго вони затримаються на вулицях. „Вчораши картини зникають, з'являються нові, з новим баченням, ідеями. Світ розвивається і змінюється, змінююся я. Не варто триматися за старе“ ■

Sergii Radkevych:

Meine Werke – mein Dialog mit der Welt

Der Raum kann auch sprechen. Inmitten des mehrdimensionalen Lärms der Städte, im Alltagswirbel, bleibst du plötzlich vor etwas Überragendem stehen: Der Leib Jesu in Form einer Zielscheibe, seine Augen, in welchen du den Horizont erblickst, das Gesicht eines Heiligen, Fragmente seines lebendigen, beweglichen Körpers, welche mit dir sprechen. So verweilst du vor ihm und denkst: „Was existiert eigentlich jenseits meiner üblichen Wahrnehmung?“

Übersetzt von Afina Khadzhynova

Für den Künstler Sergii Radkevych ist Street Art mehr als nur eine Kunst. Es ist seine Art der Kommunikation mit der Außenwelt. „Sobald ich das Verlangen nach einem Gespräch verspüre, gehe ich einfach in die Stadt und rede durch die Bilder, die ich male. Die Frage der Finanzierung ist in dem Fall irrelevant, denn es geht hier um Willenserklärung, ob politisch oder religiös. Durch Street Art interagiere ich mit dem Raum, ich beruhige und erweitere ihn.“

Neben Privatsammlungen und Galerien zeitgenössischer Kunst befinden sich Sergiis Werke auf den Wänden vieler Städte in der Ukraine, in Deutschland, Polen, Frankreich, Schweden. Man kann seine Kunst an allen möglichen Orten finden: in der Stadtmitte oder in einem Keller, an den Haltestellen oder an den Wänden der verlassenen Gebäude, mitten auf einem Feld. Der Künstler sagt, dass genau die verlassenen Gebäude eine besondere Aura haben, welche ein offenes Dialog fördert und das Gefühl von Raum und Zeit intensiviert, sodass jede(r) der Stille zuhören kann.

Sergiis Werke drehen sich rund um das Thema Religion: die Erschaffung der Welt, Todsünden, Heiligenbilder mit streng asketischen Gesichtern – in Kombination mit geometrischen Formen erhalten sie moderne abstrakte Art. „Bevor ich einen Heiligen zeichne, lese ich über ihn. Die Heiligen interessieren mich primär als reale Menschen, welche bewusst ihr Leben für eine Idee geopfert hatten. Ich würde sehr gerne verstehen, was diese Menschen fühlten und spürten, wenn sie sich bewusst entschieden, zu den Märtyrern zu werden.“

Sergii sagt, dass er als Kind Atheist war, und eigentlich Archäologe sein wollte. Wenn er Graffiti sprühte, dann – dem Trend folgend – bloß seinen eigenen Künstlernamen „Teck“. Aber als er während des Studiums an der Nationalen Akademie der Künste in Lwiw die Monumentalkunst kennengelernt, veränderte sich seine Denkweise.

Das anfängliche Malen des eigenen Namens auf eine Wand erschien ziemlich egoistisch nach dem Erleben der Dimensionen der Monumentalkunst.

Heutzutage sprechen Sergii Radkevychs Werke vor allem über das Persönliche: Mensch, Selbstsuche, Existenz jenseits der Materie. Der Künstler möchte, dass Menschen, insbesondere Jugendlichen, nicht nur die materielle Welt wahrnehmen, sondern sich Gedanken auch darüber hinaus machen.

Sergiis Werke sind außerdem ein Manifest gegen Gewalt. Unter den Werken, die den Opfern des Maidan gewidmet sind, befindet sich ein Gemälde, auf welchem man Leinentuch Jesu auf einer erschossenen Silhouette sehen kann.

„Menschen verhalten sich oft wie Bieste. Aber woher kommt diese Aggression? Wie lernen die Menschen schießen? Wie können sie dabei auf die menschliche Silhouette, Herz oder Leber zielen?“ Sergiis Gemälde sagen, dass gegenwärtig verbreitete Gewalt nicht auf bestimmten Nationen oder Ländern beschränkt ist, sondern die ganze Menschheit betrifft.

Die bayerische Stadt Freising inspirierte den Künstler zu einer Gemäldeserie „Briefe aus der Ukraine“. Er mischte Erde mit Klebstoff und

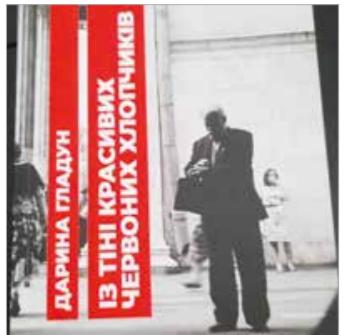
malte drauf die ruhigen, friedlichen Landschaften Bayerns. Die Unterschriften dazu enthielten kurze Nachrichten aus der Ukraine, wo der Krieg bereits für zahlreiche Menschenopfer sorgte.

Sergii hat eine Idee: an Orten, an denen viele Menschen starben, ein architektonisches Objekt zu schaffen, das aus Teilen der Militärkleidung der verstorbenen Menschen und der Überlebenden entstehen würde. Kleidungsstücke als Symbol für verstümmelten menschlichen Körper und menschliche Grausamkeit.

Sergii sagt, dass das Hauptziel seiner Arbeit ist, einen Dialog zu erschaffen: „Die Kunst muss etwas manipulativ sein, im positiven Sinne. Ich habe keine bestimmte Zielgruppe, nur einen großen Wunsch, meine Gedanken zu vermitteln und ins Gespräch zu kommen.“

Der Künstler zählt seine Bilder nicht und macht sich keine Gedanken über die Lebensdauer dessen. „Die Werke von gestern verschwinden, morgen entstehen die neuen. So kommen neue Vision und Ideen zum Ausdruck. Die Welt entwickelt und verändert sich, ich entgehe dem Prozess auch nicht. Es lohnt sich nicht, an das Alte festzuhalten“ ■

Огляд літератури

Дарина Гладун

Iryna Fingerova

ІЗ ТІНІ КРАСИВИХ ЧЕРВОНИХ ХЛОПЧИКІВ

Як описати нову збірку поезій Дарини Гладун? Ніяк. Це треба показувати. Візуальна обробка настільки досконала (і дуже проста при цьому), що стає частиною тексту.

Наталя Бельченко пише в анотації: „Нарешті можна проянитися від жахливого сну, в якуму червоний хлопчик бачить кожного «слухняним олов'яним солдатиком у цинковій коробочці»“. Нарешті ми можемо ретроспективно проаналізувати радянське минуле, минуле своїх батьків. Я ж бачу теперішнє: сучасну оптику, сучасну проблематику, сучасну постіронію, але минуле стирчить як докучлива нитка. Історичне минуле – майже завжди маленький шрам (а іноді великий) на спині. Треба перед кимось роздягнутися, щоб помітити, щоб згадати. Ця книга – калейдоскоп образів та образ, токсичних стереотипів (їх неможливо не помітити, вони кричат КАПСЛОКОМ), подвійних стандартів. Такий собі трамвай-привид з посттравматичними розладами замість пасажирів. Ну, тобто, книжка еклектична, концептуальна та дуже концентрована. 56 сторінок, більше пауз, аніж слів, і мовчання у кожної з пауз має свою октаву.

Цікавим здається прийом симуляції „блек-ауту“ – поезії закреслення того, що вже існує. У збірці Гладун підкреслюється неіснуюче,

невимовне. В анотації кажуть, що у текст 10 разів проривається слово «війна». Слово «жінка» проривається 6 разів, але феміністична проблематика пронизує майже кожну сторінку. Несчастливі жінки, будь-які жінки, будь-які чоловіки, не переможці й непереможені, безголові скульптури та занедбані заводи – герої поезій різni, але однакові в одному – вони змирилися зі своєю долею. Крапка. І тільки після крапки у просторі паузи між двома абзацами ховається їхня надія. Треба її тільки почути. Силу поетичного голосу підкреслює своєчасна тишина.

«Сдине припущення

Розбудило мене

о четвертій ранку

що як понівечені скульптури

в музеях

ніколи не були цілими.»

„Це книга, де текст існує, як тло й основа з якої вилучені окремі слова й цілі рядки. Ця складна, майже метафізична й водночас фізична, дизайнерська техніка спрямована на те, щоб показати ефект гри присутності–відсутності в сучасному світі“, – Передмова, Тамара Гундорова ■

Lesetipp

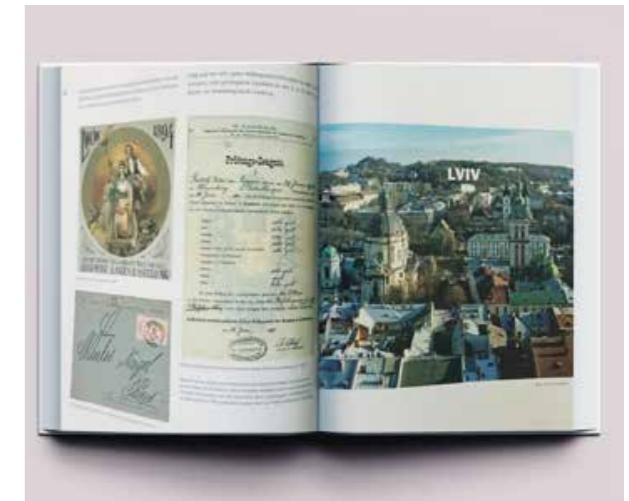

Thomas Schaufuß

Kseniya Fuchs

LEMBERG. Porträt und Lebensart einer faszinierenden, zauberhaften Stadt.

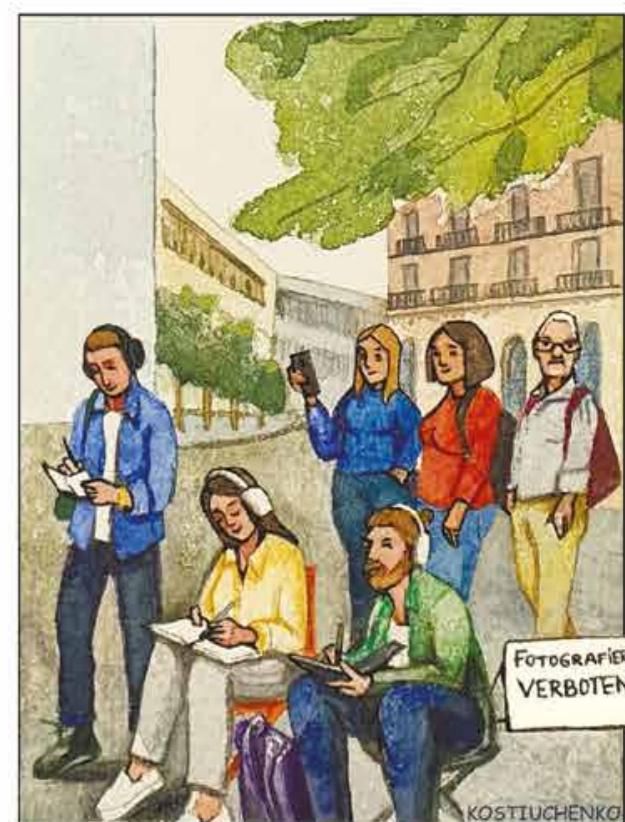
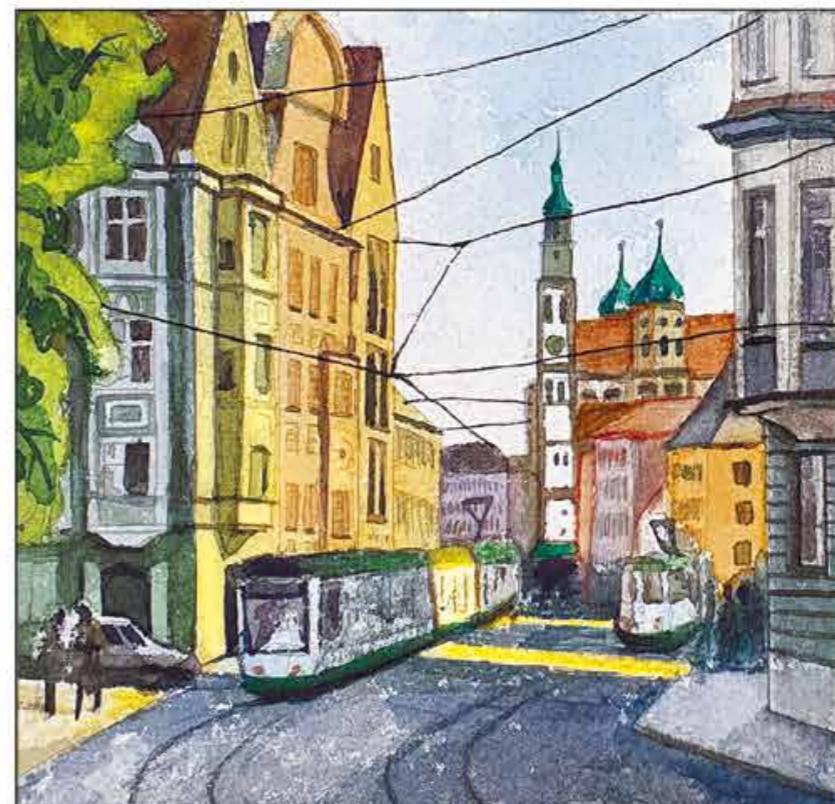
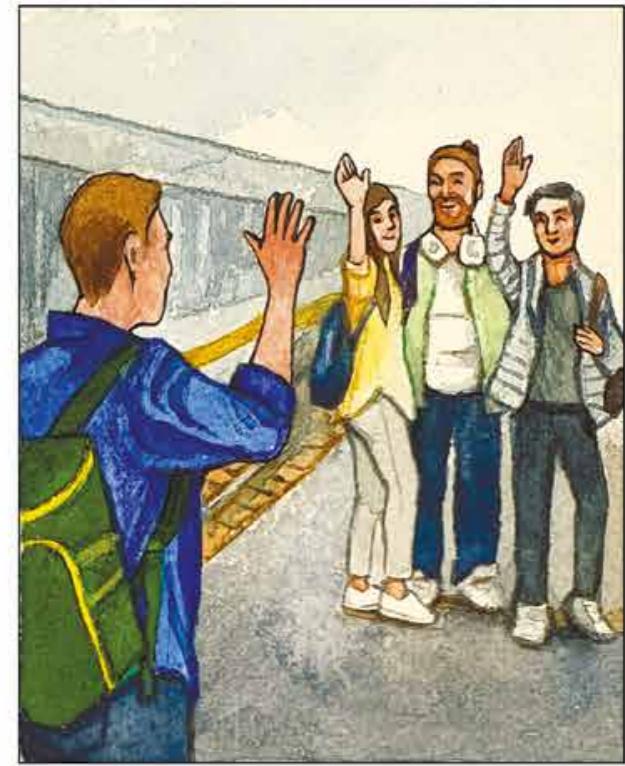
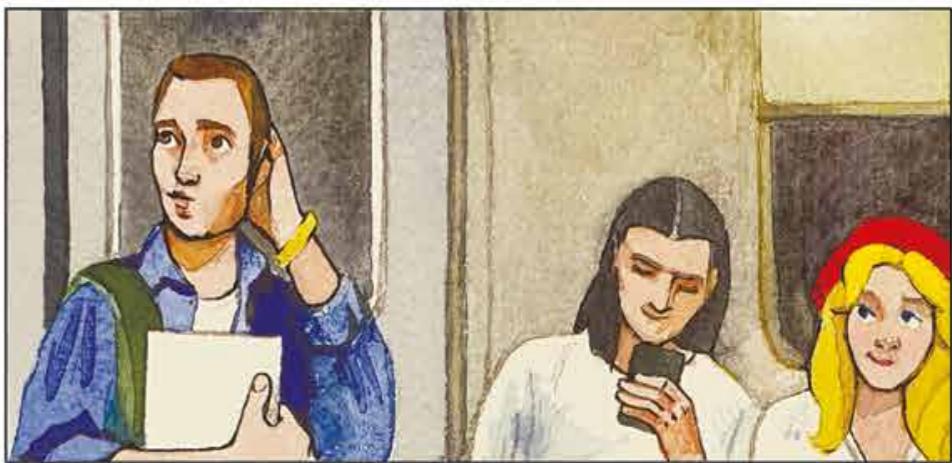
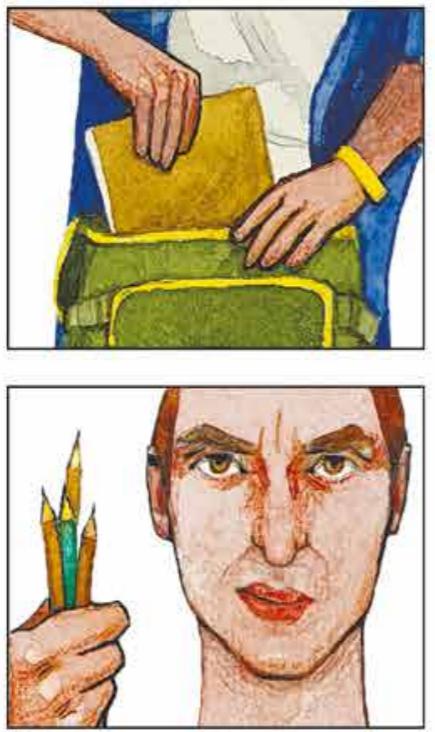
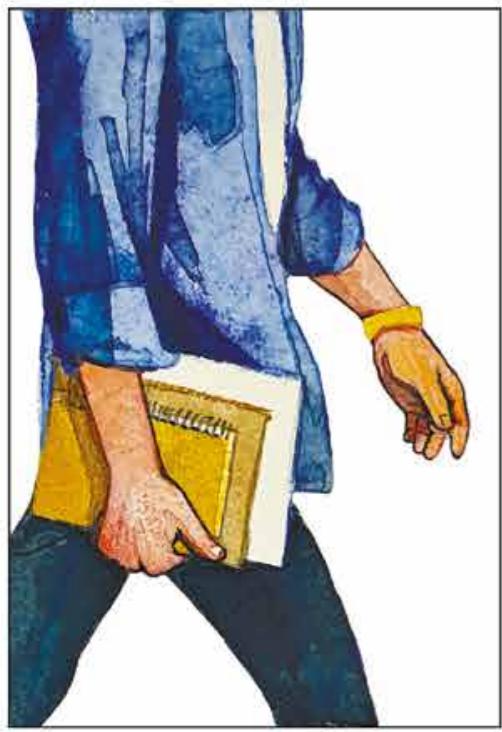

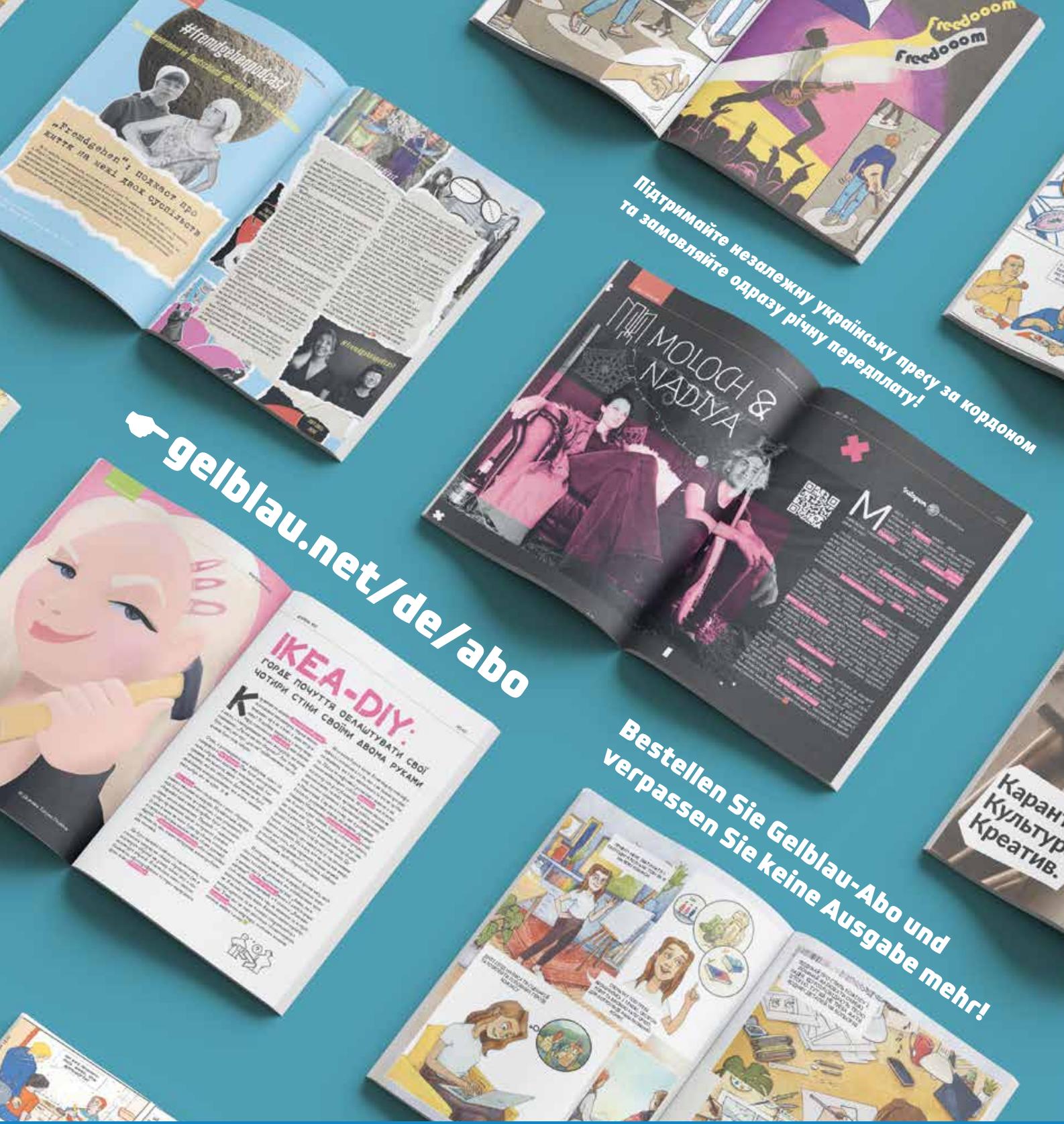
die Galizien-Kultur besser zu verstehen. Und die mehr als 200 begleitenden Fotografien, u.a. echte Retrounikaten, machen diese Reise durch das Kulturttempel der Westukraine zu einem echten Genuss.

Besondere Aufmerksamkeit wird auch der Lemberger Gastrokultur geschenkt, mit ihren langjährigen Schokoladen- und Kaffetraditionen sowie vielfältigen einheimischen Köstlichkeiten. Ein liebevoller Rezeptteil des Buches gibt es den Lesern eine ausführliche Erklärung dazu, wie multinational die Lemberger Tischkultur ist: Polen, Ukrainer, Habsburger, Deutsche, Juden und Armenier hinterließen ihre Spuren nicht nur in der Architektur der Altstadt, aber auch in ihren vielschichtigen Essensgewohnheiten.

Mit seiner Kombination aus Kulturgeschichte, modernem Alltag und einmaliger Kulinarik bietet das Buch somit einen guten Vorgeschmack für alle an, die eine Reise nach Lemberg planen ■

Der Autor hat sich nicht nur umfänglich mit der Geschichte der Stadt auseinandergesetzt, aber auch geschmackvoll einen reizenden Überblick über den modernen Alltag Lembergs geschenkt. Wieso sind Literatur und Poesie seit Jahrhunderten ein integraler Bestandteil der Stadt, warum ist Lemberg eine Musikmetropole der Ukraine und welche Meisterwerke kann man auf ihren Straßen bewundern – all diese Fragen werden ausführlich und plakativ im Buch erklärt. Diese gut gelungene Mischung aus Geschichte und Moderne hilft besonders,

Gel[:b]lau ist das Informations- und Unterhaltungsmagazin, das 2016 von den jungen und aktiven Ukrainern in Stuttgart erschaffen wurde.

Das Ziel des Magazins ist, sowohl die ukrainische Kultur und Tradition aufrechtzuerhalten sowie zu pflegen, als auch die deutsche Kultur unter den Ukrainern zu popularisieren und den deutschen Alltag näher zu bringen.

Gel[:b]lau – це не просто журнал. Це перше україно-німецьке розважально-пізнавальне періодичне видання за кордоном такого формату. Gel[:b]lau – супер волонтерський проект, над яким команда та автори працюють на сьогоднішній день у свій вільний час безкоштовно, тож команда часопису радіє кожному благодійнику!

Зробіть свій благодійний внесок та допоможіть забезпечити вихід наступного номеру!

Zahlungsempfänger: Ukrainisches Atelier für Kultur & Sport e. V.

IBAN: DE17 6005 0101 0002 8570 79, SWIFT-Code(BIC): SOLADEST600

Kreditinstitut: BW Bank Stuttgart. Verwendungszweck (bspw.): Für satzungsgemäße Ziele /Zwecke